



**JEGYBANKI ÁRFOLYAMOK**

USD 1,1057 GBP 0,8498 CZK 25,142 HUF 405,70

**ÚJ SZÓ-ELŐFIZETÉS**

predplatne@newsandmedia.sk  
0905 384 933



2025. április 5-6., szombat–vasárnap

| 78. évfolyam | 80. szám | Előfizetőknek 13% kedvezmény | ujszo.com | Ára 1,19 €

# ÚJ SZÓ



Újabb gazdaságban merült fel a száj- és körömfájás gyanúja

(Fotóillusztráció: Somogyi Tibor)

## A dercsikai telepet is elérhette a fertőzés

TILAJCSÍK DÓRA/KÜRTHY JUDIT

**DERCSIKA/LÉVA.** A dercsikai szarvasmarhatelepet üzemeltető Exata csoport tegnap megerősítette, hogy az állományban felmerült a száj- és körömfájás gyanúja. Léva polgármestere, Ján Krtík közben arról számolt be, hogy befejeződött a fertőzés miatt leölt állatok eltemetése a közeli katonai gyakorlótéren.

A KDH képviselője, Alojz Hlina tegnap azt állította, újabb csallóközi gazdaságokban merülhetett fel a száj- és körömfájás gyanúja. Értesülései szerint Dercsikán és Alistálon is felüthette a fejét a fertőzés. Hlina a közösségi oldalán számolt be a fejleményekről.

**Felmerült a gyanú**

A dercsikai telepet üzemeltető Exata csoport megerősítette, az állományban valóban felmerült a száj- és körömfájás gyanúja. 870 bikát tartanak a telepen. Alistálon azonban tegnap délutánig egyáltalán nem mutatkoztak a fertőzés jelei az állatokon. Lapunk felvette a

kapcsolatot a két érintett település vezetőjével is. Fekete Gábor, Dercsika polgármestere hivatalos értesítés hiányában nem tudta megerősíteni az információkat. Alistál polgármestere, Horváth Tamás a válságstáb ülésén azt az utasítást kapta, hogy az Ekecsi úton helyezzenek el egy fertőtlenítő szivacsot, amin a gépjárművek áthaladhatnak. Arról, hogy fertőzött állatot találtak volna, nem tudott. Eddig öt dél- és nyugat-szlovákiai szarvasmarhatelepen – Medvén, Nyáradon, Bakán, Lúcsón és Detrekőcsütörtökön (Plavecký Štvrtok) igazolták a vírusos száj- és körömfájást.

**Máshová viszik a leölt állatokat**

Léva polgármestere, Ján Krtík közben arról számolt be, hogy befejeződött a ragadós száj- és körömfájás miatt leölt állatok eltemetése a közeli katonai gyakorlótéren. Március végén igencsak felborzolta a kedélyeket az a hír, hogy a leölt állatokat a városhoz közeli katonai gyakorlótéren temetik el. A lakosok az egészségügyi kockázattól tartottak, a védelmi tárca vezetője, Robert Kaliňák (Smer) azonban azt üzenté, nincs okuk az aggodalomra. „Az állatok egyike sem mutatta a száj- és körömfájás tüneteit, és nem a fertőzés következtében pusztultak el” – magyarázta Kaliňák, akinek nem igazán sikerült megnyugtatni a helybélieket.

Nagyjából másfél héttel az első híreket követően Léva polgármestere arról számolt be, hogy befejeződött a leölt állatok elhantolása. Ján Krtík egyúttal azt is megjegyezte, egyelőre neki sincsenek információi arról, hogyan tovább. „Értesüléseim szerint a továbbiakban minden a helyzet alakulásától függ majd” – szögezte le a városvezető, aki arra is kitért, hogy a további góccokban leölt állatokat már máshova viszik. A földművelésügyi miniszter, Richard Takáč (Smer) is megerősítette, hogy az újabb telepen likvidált állatokat a Nagylévárd közelében található katonai körzetben földelik majd el. „A beteg állatokat a zsolnai állattetem-feldolgozóba szállítják” – közölte a tárcavezető, aki szerint nem kell attól tartani, hogy a tetemek veszélyt jelentenek az ivóvízre, az emberek egészségére. ■



**Forró siker, hideg szoba**

Monori Lili: „A szívgyógyászm azt mondta, nem emelheti a gyógyszeradagomat”

6. oldal

**A NAP SZÁMAI**

Tavaly év végén **5 419 451-en** éltek Szlovákiában, egy év alatt **5200-zal** csökkent a lakosság száma



**Somorján randevúzik az európai birkózóélet**

27 év szünet után ismét Szlovákiában zajlanak kontinensünk legjobbainak szőnyegcsatái

15. oldal

## Pánik a világ tőzsdéin, Kína máris visszavág

**Válsághangulat uralkodik a világ tőzsdéin Trump vámháborúja nyomán, még a sztárcégek részvényei is zuhannak. Kína bejelentette, keményen visszavág.**

**WASHINGTON/PEKING.** Nagyon csúnya esés indult el csütörtökön a világ tőzsdéin, tegnap pedig tovább durvult az eladói hullám. Ez annak tudható be, hogy Donald Trump amerikai elnök bejelentette, a világ szinte összes országával szemben büntetővámokat vezet be. Csak az USA-ban 3 billió(!) dollár párolgott el az értékpapírok piacán, a nagybankok, a technológiai csúcscégek, a felpörgő fegyvergyárak papírjai is zuhannak. A piaci hangulatot tovább rontotta, hogy Trump derűlátó kijelentéseket tett, miszerint „minden jól alakul”, a piacok hamarosan fellendülnek

– ezt követően a tőzsdék még nagyobb mértékben estek. Érezhetően nőtt az amerikai és globális recesszió kockázata a vámintézkedések következtében. A tőzsdéi viharok egyhavi mélypontra küldték a forint árfolyamát, az euróval szemben 407-nél is járt az árfolyam. A világ vezetői még keresik a választ a modern gazdaságtörténet legnagyobb vámháborújára. Nagy-Britannia kereskedelmi minisztere közölte, megbeszéléseket kezdenek a brit gazdasági élet szereplőivel az USA ellen bevezetendő vámokról. Francois Bayrou francia miniszterelnök szerint az amerikai elnök szövetségesei ellen fordult. „Ez a döntés katasztrófa a világgazdaság számára. Óriási nehézséget jelent Európa számára. Azt hiszem, katasztrófa az USA és az amerikai polgárok számára is” – fogalmazott a kormányfő. Ka-

nada kormányfője közölte, hogy erőteljesen fognak harcolni a vámok ellen. Kína viszont nem hezitál, azonnal kőkeményen vág vissza. A kínai pénzügyminisztérium bejelentette, április 10-től további, 34%-os vámokat vet ki az amerikai árukra, emellett korlátozzák a ritkaföldfémek kivitelét is. Peking bejelentését követően a meghatározó fontosságú tőzsdék indexei bukórepülésbe kezdtek. Az amerikai gazdaság egyik ékkövét, az Apple iPhone-piacát is megrázza a vámtarifa, akár 30%-ot is emelhetnek a készülékek árain, ha a vállalat áthárítja a költségeket a fogyasztókra. Tudniillik a legtöbb iPhone továbbra is Kínában készül, amelyet 54%-os vámmal sújtottak. A részben amerikai Stellantis autógyártó csoport a kanadai Windsorban máris kénytelen volt leállítani az összeszerelő üzemét. Folytatás a 4. oldalon.

(Portf., Econx, Tlx)

**IDŐJÁRÁS**



Változóan felhős égbolt. Sok helyen csapadék, 500 m felett az esti órákban havazás várható. Lehűlésre, reggel helyenként ködre, a hegyekben viharos szélre számíthatunk. A nappali hőmérséklet 9 és 20 fok között alakul.

# Emelkedhet a kifli és a kenyér ára

TILAJCSÍK DÓRA

**POZSONY.** Alig néhány nap telt el a tranzakciós adó bevezetése óta, a kormány intézkedésének negatív hatásai azonban már érezhetőek is. Egyre több vállalkozó jelenti be, hogy a megnövekedett működési költségek miatt kénytelenek árat emelni. Legutóbb például a pékek jelezték, hogy hamarosan többet fizetünk majd a mindennapi kenyérért.

A gyakorlatban április 1-jén lépett életbe a szakértők által elhibázott vívmányként értékelt tranzakciós adó, amely elsősorban a vállalkozókat, valamint a munkáltatókat terheli. Az új adó nem pedig már néhány nappal a bevezetése után nehéz helyzetbe hozta az érintettek egy részét. A pékéket, cukrászokat és tésztagyártókat tömörítő érdekvédelmi szervezet ugyanis arra figyelmeztet, hogy a kormány döntése leginkább a kisebb gyártókon csattan, akik így kénytelenek lesznek beépíteni az árakba az intézkedéssel járó extra anyagi terheket.

## Küszöbön a drágulás

„A tranzakciós adó bevezetése főleg az ágazat azon képviselőit sújtja, akik hazai alapanyagból állítják elő a termékeiket, mivel ők már azt megelőzően is számos kifizetést bonyolítanak, hogy a termék a boltok polcaira kerüljön. Ezzel szemben azok, akik külföldről szerzik be a szükséges hozzávalókat, általában csak egyetlen számlát rendeznek” – mutatott rá Milan Lapšanský, a Szlovákiai Pékek, Cukrászok és Tésztagyártók Szövetségének (SZPCC) elnöke, aki leszögezte, megértik, hogy szükség van a kon-



A drágulást a kormány által bevezetett tranzakciós adó okozta

(Fotók: TASR)

szolidációra, de állításuk szerint az intézkedés aránytalan mértékben terheli az agrárszektorban tevékenykedőket. Lapšanský szerint annak ellenére, hogy az élelmiszeripari dolgozók egyharmadát a pékipar foglalkoztatja, az ágazat képviselői semmilyen állami támogatásban

„Az új adó nem már néhány nappal a bevezetése után nehéz helyzetbe hozta az érintett vállalkozókat.



A Szlovákiai Pékek, Cukrászok és Tésztagyártók Szövetségének elnöke szerint az árakat nem emelhetik a végtelenségig, így eljöhethet az a pont, amikor a cégek sorra zárják majd be a kapuikat

nem részesülnek. Emiatt eljutottak arra a pontra, amikor egyedül már képtelenek megküzdeni a folyamatosan emelkedő munkaerőköltségekkel, valamint az adó- és járulékkerhek állandó növekedésével. „Egyszerűen nem maradt más lehetőségünk, mint az, hogy a költségek egy részét áthárítsuk a vásárlókra. A gyakorlatban ez annyit jelent, hogy küszöbön az újabb áremelés” – közölte a Szlovákiai Pékek, Cukrászok és

Tésztagyártók Szövetségének elnöke.

## Bezárják a kapukat a vállalkozók?

Milan Lapšanský egyúttal azt üzenve a döntéshozóknak, hogy előbb vagy utóbb, de át kell értékelniük az irányt, amerre haladunk. Ha ugyanis nem történik változás, akkor borítékolható, hogy a boltok polcairól hamarosan eltűnnek a szlovákiai termékek, mivel a vállalatok száma a közeljövőben rohamosan csökkenésnek indulhat. „Az árakat nem emelhetjük a végtelenségig, így eljöhethet az a pont, amikor a cégek sorra zárják majd be a kapuikat, mert veszteséges lesz a működésük” – kongatta meg a vészharangot Lapšanský.

## RÖVIDEN

### Tavaly 54 ezren haltak meg Szlovákiában

**POZSONY.** Tavaly 54 ezren haltak meg Szlovákiában, a legkevesebben a koronavírus-járvány óta. A keringési rendszer betegségei miatti halálozás a leggyakoribb (45%) – tájékoztatott a héten a Statisztikai Hivatal. A halálozási ráta visszatért a korábbi évek átlagára, tavaly 0,5%-kal kevesebben haltak meg, mint 2023-ban, ez a legalacsonyabb adat az elmúlt öt évből, és majdnem elérte a járvány előtti éveket. Az elhunytak több mint 78%-a 65 évnél idősebb volt (42 300 fő). Csökkent a produktív korban levők, a 15–64 év közöttiek halálozási rátája, 2000 fővel volt alacsonyabb a járvány előtti öt év átlagánál. A keringési rendszer betegségeiben 24 300-an haltak meg. A daganatos betegségek miatti halálozás a második leggyakoribb (az összes haláleset 25%-a, 13 300 haláleset). Az ebben elhunytak több mint háromnegyede 65 évnél idősebb volt. A légzőszervi betegségek jelentik a harmadik leggyakoribb halálokozást (9% – 4700 haláleset). Tavaly 200-an haltak meg Co-



vid-19-betegségben, az éves csökkenés itt 62%, és már csupán az összes haláleset 0,4%-a.

(TASR)

### Eljárás Takáč miniszter szerződése miatt

**POZSONY.** Veronika Remišová (Szlovákia mozgalom) képviselő a Számvevőszékhez (NKÚ) fordult a Richard Takáč (Smer) földművelési miniszter által kötött jogi tanácsadási szerződések ellenőrzése érdekében. Példaként hozta fel a Robert Fico (Smer) kormányfő tanácsadójával, Marek Para ügyvédi irodájával kötött 221 ezer eurós szerződést. „A szerződés összege megfelel Para ügyvédi irodája éves forgalmával. Tehát elég egy ilyen szerződés a minisztertől, és egy évig nincs több gond” – tette hozzá. Mi több, a szerződés szerint egyes költségeket uniós támogatásokból térítenek, miközben a földművelési minisztériumnak gondjai vannak, hogy ezeket a pénzeket eljuttassa a gazdákhhoz. A tárca ugyanakkor külsős tanácsadókkal alkalmazott, akiknek díjazása a 12-szerese annak, amit ugyanazzal a munkával a minisztériumi alkalmazottak keresnek.

(TASR)

## Kezdődik a biztosítóváltási kampány

A hatályos törvények értelmében szeptember 30-ig nyújtható be a biztosítóváltási kérelem. Mivel az egészségbiztosítók hamarosan kampányba kezdenek, hogy újabb klienseket igazoljanak, így az ágazat szakértői összegezték, mi mindenre érdemes figyelni, ha egy-egy váltást követően nem szeretnénk pórul járni.

**POZSONY.** Az Általános Egészségbiztosító legfrissebb tájékoztatójában arra figyelmezteti a csere iránt érdeklődő la-

kosokat, mindig tüzetesen nézzék át az egyes biztosítók által kínált szolgáltatásokat és feltételeket.



Az Általános Egészségbiztosító figyelmezteti a csere iránt érdeklődő lakosokat, mindig tüzetesen nézzék át az egyes biztosítók által kínált szolgáltatásokat

(Fotó: TASR)

„Nem érdemes bedőlni az egyszeri ajándékoknak, valamint a rövid időre szóló ígéreteknek” – hangsúlyozták az állami egészségbiztosító munkatársai. Az ágazatban tevékenykedők szerint arra is érdemes időt szánni, hogy minden, a biztosító által kibocsátott dokumentumot, amit aláírással kell hitelesíteni, olvassanak át szignózással, mivel könnyen lehet, hogy egy elégedettség, esetleg egyetértési nyilatkozatnak tűnő papíros valójában biztosítóváltási kérelem.

„Ha valaki egy ilyet aláír, akár a tudtán kívül is, akkor a módosítások a következő év januárjában már életbe is lépnek” – jegezték meg az Általános Egészségbiztosító képviselői, akik arra is kitértek, az ilyen kellemetlenségek elkerülése érdekében megerősítették a toborzásra vonatkozó etikai szabályzatukat, az eljárásba bekapcsolódó munkatársaik ténykedését pedig sokkal szigorúbban ellenőrzik. Az állami biztosító ennek kapcsán megjegyezte, a többi piaci szereplőnek is lépéseket kellene tennie, hogy minimalizálják az említett visszaélések számát.

(tg)



# Nagytakarításra készülnek Királyhelmeceen

NÉMETI RÓBERT

**KIRÁLYHELMEC.** Kítakarítják a Föld napja alkalmából a Bodroghöz központi városában található zsinagógát és annak környékét.

Gönczy Bertalan helyi aktivista kezdeményezéséből a város is jócskán kivészi a részét, április tizedikén a hivatal munkatársaival, illetve helyi önkéntesek segítségével fognak hozzá a több száz éves múlttal rendelkező, de egyre rosszabb állapotú épület és környékének rendbetételéhez.

## Már takarítottak

„Gönczy Bertalan és az őt segítő önkéntesek nemrégiben a zsidó temető környékét takarították ki, a közterület-fenntartó vállalat alkalmazottai pedig térítésmentesen elszállították a több pótkocsinyi zöldhulladékot. Ez az együttműködés most

folytatódik. A városi hivatal alkalmazottai a Föld napja alkalmából ugyan, de annál pár nappal korábban, április 10-én 150 fát ültetnek ki a hulladékgyűjtő udvar környékén, illetve megtisztítják a zsinagóga környékét is. „Ehhez a kezdeményezéshez

Gönczy Bertalan és csapata is csatlakozik, hogy ismét egy olyan közös célért dolgozhassunk, amely mindannyiunk számára egyaránt fontos” – jelentette ki a zsinagóga takarítása kapcsán Pataky Károly, Királyhelmece polgármestere.

## Keresik a lehetőségeket

Mivel a helyi zsinagóga évtizedek óta elhagyott állapotban van, az önkormányzat továbbra is keresi azokat a pályázati lehetőségeket, amelyek révén állami vagy európai

uniós forrásokból fedezhető lenne a gazdag történelmi épület felújítása. „A zsinagóga jövőjének városunk jelenlegi vezetősége is nagy figyelmet szentel, sőt, a mostani vezetőségnek köszönhető az is, hogy a zsinagóga néhány évvel ezelőtt visszakerült a város tulajdonába” – nyilatkozta lapunknak Leczo Zoltán, a Királyhelmecei Városi Hivatal kommunikációs szakembere. Már a felújítás is terítékre került, de a folyamat elakadt. „Fel kellene mérni statikailag a zsinagóga épületét, mert a tető is folyamatosan beázik, a falak pe-

„Fel kellene mérni statikailag az épületet, mert a tető is folyamatosan beázik, nedvesek a falak.”

dig egyre nedvesebbek. Ettől függetlenül a beltere olyan gyönyörű festményekkel van tele, amelyekért nagy kár volna, ha elvesznének. A felújításra azonban nincs elegendő pénzünk, éppen ezért folyamatosan keressük azokat a pályázati lehetőségeket, melyek segítségével teljes egészében rekonstruálhatnánk az épületet” – mondta, hozzátéve: bár voltak érdeklődők, akik felvették a zsinagóga megvásárlásának a lehetőségét, azt szeretnék, ha az épület továbbra is a város tulajdonában maradna.

## Kérdéses jövő

Leczo szerint egy esetleges felújítás nemcsak a zsinagógára, hanem annak közvetlen környezetére is vonatkozna, de a jelenlegi állapotok nagyon nehéz jövőt sugallnak. „Mivel a zsinagógát épületek veszik körbe, egy zsákutcában helyezkedik el, és csak azon át, illetve egy szűk járdán keresztül lehet megközelíteni, egy esetleges felújítás során a parkolóhelyek kialakítására is gondolnunk kellene. Ennek céljából a telkeket is meg kellene vásárolni. A mostani takarításhoz is le kell bontani a kerítés egy részét, hogy megközelíthessük munkagépekkel a területet” – fejtette ki Leczo.

Ahogy azt Gönczy Bertalan helyi lakos, aktivista lapunknak korábban elmondta, a városban az 1940-es évek elején megközelítőleg 1000 zsidó vallású vagy zsidó nemzetiségű élt, ami a népszámlálás alapján a lakosság jelentős részét képezte. A második világháború során körülbelül 975 zsidót deportáltak Auschwitzba, de a háború után kevesebb mint kétszázan tértek vissza. Gönczy tudomása szerint a város északi részén annak idején egy másik zsinagóga is állt, de egy villámcsapás következtében leégett, utána pedig elbontották. „Egyébként hihetetlen, hogy a két zsinagóga a második világháborút és a holokausztot is átvészelte. 1944–45 derekán nagyjából 175-en tértek vissza a deportált zsidóközösségből, de 1948 előtt már újra ötszáz lelke volt a hitközségnek. Az akkori Csehszlovákia területén mindössze öt olyan hitközség volt, amely legalább 500 taggal büszkélkedett. De akik visszajöttek, nem igazán akartak itt maradni, nem érezték magukat biztonságban, ezért először az 1948-as hullám, majd utána az 1968-as hullám során rengetegen Palesztinába vagy New Yorkba emigráltak” – mondta néhány héttel ezelőtt Gönczy Bertalan.



A felújításra azonban nincs elegendő pénz, éppen ezért folyamatosan keresik a pályázati lehetőségeket

(Németi Róbert felvételei)

## A Vágon közlekedő komp jövőre kezdheti meg működését

**A Vág folyón, Farkasd és Szelőce között közlekedő új komp 2026 második felében állhat forgalomba. Mivel a komp a III/1370 jelzésű harmadosztályú közút részét képezi majd, az átkelésért nem kell majd díjat fizetni – erősítette meg Branislav Becík, a Nyitra Megyei Önkormányzat (NSK) elnöke.**

**FARKASD.** A megyei képviselők a márciusi ülésen hosszú távú beruházási hitelt hagytak jóvá, amelyből a megye egy részösszeget kézi hajtású komp vásárlására fordít. A komp becsült ára – a projekttervvel együtt, de a Vág medrének építési módosításai nélkül – áfával körülbelül 700 000 euróra tehető. A végleges összeg a közbeszerzés lezárása után lesz ismert. A Vágon való átkelés komp segítségével legalább 40 percet takarít meg az utasoknak az elkerülő útvonalakhoz képest. Farkasról Szelőceére jelenleg két útvonalon lehet eljutni: az egyik Vágsellyén keresztül, ami körülbelül 35 kilométer, a másik Gúta és Kamocsa irányába, ami 45 kilométer. A komppal az átkelés csupán 2 kilométer, ami hoz-

závetőleg 20 perc időmegtakarítást jelent, beleértve a fel- és lerakodást is. Az új komp kapacitása négyhat személygépkocsi lesz, emellett a kerékpárosok szállítására is alkalmas lesz. „A komp üzemidejét igyekszünk a lakosság, különösen a dolgozók igényeihez igazítani. Így várhatóan reggel 7-től este 10 óráig fog közlekedni” – mondta Becík.

A két település között 1975 óta működött komp. 2001-ben, amikor az államtól a megyei önkormányzat kezelésébe került, az NSK tulajdonává vált. Két évvel ezelőtt a régi, működésképtelen kompot kivonták a forgalomból. A komp évente több ezer járművet szállított, ám működését gyakran befolyásolta a Vág vízállása. „Működése alatt nagyjából 100 000 eurót fektettünk a javításába. A karbantartási költségek azonban fokozatosan aránytalanul megemelkedtek” – nyilatkozta Peter Privalinec, az NSK hivatalának igazgatója. Az üzemeltetés hatékonyságának, a befektetett összegeknek, a szakértői véleményeknek és a biztonságnak az elemzése alapján az önkormányzat úgy döntött, hogy leállítja a komp működtetését, majd leselejtezték.

(TASR, kzs)

## Felújításon esik át a Vigadó történelmi épülete

**A füleki Vigadó, amely több évtizede a város kulturális céljaira szolgál, felújításon esik át. Március folyamán a Füleki Vármúzeum – mint az épület kezelője – megkezdte a tető rekonstrukcióját. A városi könyvtárnak otthont adó épület belső terére is ráfér a tatarozás.**

**FÜLEK.** A Vigadóként ismert épület 1899-ből származik, a színháztermet 1936-ban építették hozzá. Az épület a múltban több célt is szolgált. Egyesületek és kézművesek találkozóhelye volt, kaszinó és fogadó is üzemelt benne, az udvari melléképületben pedig egy polgári iskola is helyet kapott. Az elmúlt évtizedekben a város egyik kulturális helyszínévé vált. A 60-as évektől egymást követően működött itt a Járási Honismereti Múzeum a Losonci járás számára (később a Füleki Nógrádi Múzeum), majd 2011-ig a városi kulturális központ székhelye volt. Jelenleg a Füleki Vármúzeum igazgatása alá tartozik, és a városi könyvtárnak, illetve a Honismereti Múzeumnak ad otthont. A nyugdíjasklub is itt működik és az udvarát alkalmanként kisebb

rendezvényekre használják. Titton Viktória, a múzeum igazgatója elmondta, márciusban megkezdődött a tető azon részének átfogó rekonstrukciója, amelyet



(Füleki város felvétele)

a múzeum helyiségeinek 2011-es felújítása során nem állítottak helyre. „Már régóta beázott több helyiség is, elsősorban a nyugdíjasklub helyiségei, a könyvtár előtere és az olvasó. A jelenleg zajló munkálatok keretében a

felújított rész új tetőszerkezetet és tetőburkolatot kap. Az eredeti épület melléképületekkel is rendelkezik. A munka magában foglalja az épület mellék- és összekötő épületrészeinek a tetőkarbantartását is, amelyeken a lemezburkolatot kicserélik” – pontosította. A Vármúzeum saját forrásból 15 000 eurót fektet a felújításba, az önkormányzat pedig 10 000 euróval járul hozzá.

Az igazgató elmondta, hogy idén a könyvtár két részlege is felújításon esik át – a szakkönyvtári rész és a gyermekszarok. „Erre a célra pályázatot nyújtottunk be a Szlovák Művészeti Alaphoz. Ha a támogatást jóváhagyják, a falak festését és új babzsákok, polcok, asztalok és nyomtató vásárlását tervezzük. Közben zajlik a helyiségek újrendezése és polcozása a múzeum belső raktáraiban” – tette hozzá azzal, hogy ezeknek fokozatosan fel kellene váltaniuk a külső raktárakat. (kzs)

# Pénzügyi bukórepülés, vérfürdő a tőzsdéken

(TASR/AP-felvétel)

Csütörtökön nagyon csúnya esés indult a világ tőzsdéin, tegnap pedig még tovább durvult az eladói hullám. Mindez annak tudható be, hogy Donald Trump amerikai elnök bejelentette, a világ szinte összes országával szemben büntetővámokat vezet be.

## ÖSSZEFOGLALÓ

**WASHINGTON/PEKING.** Óriási pénzügyi zuhanórepülést és a tőzsdéken vérfürdőt hozott világszerte a csütörtök, miután Donald Trump bejelentette az USA új viszontvámrendszerét. A kínaiak is elsütötték a nehéztüzérség ágyúit a vámháborúban. Peking bejelentette, hogy április 10-től további 34 százalékos vámokat vet ki az amerikai árukra és korlátozzák a ritkaföldfémek kivitelét is.

A legnagyobb bukást az új korszak első napján azonban épp az amerikai részvények szenvedték el, jócskán csökkentve a világ leggazdagabb embereinek vagyonát. Az 500 legnagyobb tőzsdén jegyzett vállalat részvényértékét követő S&P 500 index 4,8%-ot zuhant, ekkora bukást egy nap leforgása alatt utoljára 2020-ban regisztrált, amikor a koronavírus berobbanása földre állította az egész világot. A legnagyobb technológiai cégeket tömörítő Nasdaq 100 index 5,4%-ot zsugorodott, ez esetükben 2022 szeptembere óta a

legnagyobb zuhanás. A két index csökkenése együtt közel 3 billió dolláros leértékelődést mutatott.

### Szegényedő milliárdosok

A fentiek miatt a világ 500 leggazdagabb emberének együttes vagyona 208 milliárd dollárral csökkent csütörtökön, írja a Bloomberg. Ez volt a 4. legnagyobb egy napi csökkenés a Bloomberg milliárdos index 13 éves történetében, és a legnagyobb a Covid-19-világjárvány csúcsa óta. A lista milliárdosai több mint felének vagyona átlagosan 3,3%-ot apadt, a legnagyobbat épp amerikai gaz-

dagok hasaltak. A Meta-vezér Mark Zuckerberg volt a legnagyobb vesztes, a közösségi-média-cég részvényértéke 9%-ot bukott, ez Zuckerberg 17,9 milliárd dollárjába, vagyonának 9%-ába került. Elon Musk 11 milliárd dollárt veszített csütörtökön (idén eddig 110 milliárdot). A Tesla-részvények 5,5%-ot estek egy nap alatt.

### Recesszió fenyeget

Nem csoda, hogy a tőzsdék zuhanással reagáltak világszerte Trump bejelentéseire, és már azt kezdték el a szakértők számolni, hogy recesszióba sülyedhet-e most a világgazdaság. Kenneth Rogoff, az IMF korábbi vezető közgazdásza pedig úgy kommentálta a bejelentéseket: Trump épp ledobta az atombombát a globális kereskedelmi rendszerre. A CNN összegzése

szerint a JP Morgan bankház adta ki az egyik első gyorsjelentést, és e szerint komoly az esély arra, hogy az egész globális gazdaság esni kezdjen idén. A Moody's elemzői is arról nyilatkoztak, hogy valószínűbb most már a világszintű visszaesés. A Fitch hitelminősítő pedig úgy számolt, hogy „kidobhatjuk a legtöbb előrejelzést”, ha tartósan ezek a vámok maradnak, sok ország recesszióba zuhanhat.

### Kína válaszcsoapása

A globalizáció, a szabadkereskedelem évtizedeiben mindenki jobban járt, növekedett, de egyesek valóban jobban (elsősorban Kína). A vámok és a deglobalizáció hullámával pedig mindenki rosszul fog járni, de Trumpnak a jobb amerikai külkereskedelmi

**A vámháború miatt a világ 500 leggazdagabb emberének együttes vagyona 208 milliárd dollárral csökkent csütörtökön.**

egyensúly, illetve az, hogy az ázsiai, európai és a dél-amerikai kereskedelmi partnerek rosszabbul járnak, mint az Egyesült Államok, már önmagában öröm. Krisztalina Georgieva, a Nemzetközi Valutaalap (IMF) bolgár vezérigazgatója szerint a világgazdaságra egy olyan időszakban, amikor a növekedés eleve

lassú, jelentős kockázatok várnak. Ted Cruz republikánus szenátor, korábbi elnökjelölt-aspiráns máris aggodalmát fejezte ki Trump vámjainak amerikaiakat érintő hatásaival kapcsolatban. Azt mondta, a vámok valójában az amerikai fogyasztókra kivetett adók. Ráadásul megérkezett Kína kíméletlen válaszcsoapása a Donald Trump elnök által kivetett globális vámkokra. Kína 34%-os vámot vethet ki az Egyesült Államokból importált termékekre. Ezzel elkezdődött a kereskedelmi háború következő szakasza, amitől mindenki a legjobban tartott. (Hvg, Tlx, portf.)

## RÖVIDEN

### Menesztették Dél-Korea államfőjét

**SZÖUL.** Dél-Koreában az alkotmánybíróság az alkotmányos hatáskörök megsértése és politikai válság kirobbantása miatt pénteken menesztette Jun Szogjol államfőt. A testület helyben hagyta a parlament vádemelési indítványát, amely a tavalyi, rövid ideig tartó hadiállapot bevezetése miatt született, ami az ország évtizedek óta legsúlyosabb politikai válságát váltotta ki. Jun leváltásával az ország alkotmánya szerint 60 napon belül elnökválasztást kell tartani. (MTI)

### Orbán már zavarják a tiltakozások

**BUDAPEST.** Orbán Viktor arrogáns reakciója megmutatja, mennyire zavarják őket az eddigi tiltakozások – közölte Facebook-posztban Hadróczy Ákos független parlamenti képviselő. A miniszterelnök tegnap az állami rádióban egyebek mellett



arról beszélt, hogy a Fidesz benyújtott egy olyan törvénymódosítást, amely megpróbálja a nem tüntető, az adott demonstrációktól távol maradó emberek jogait is figyelembe venni. Az ellenzéki politikus hangsúlyozta: aki eddig nem értette teljesen, miért kell tiltakozni az úgynevezett „Pride-törvény” ellen, az most újabb érvert kapott: a szabályozást ugyanis nem a Pride ellehetetlenítésére, hanem a hatalomra veszélyes tüntetések megakadályozására hozták. Jelezte, hogy április 8-án 17 órakor ismét megtartják tiltakozásukat az Erzsébet hídon. (Npsz, ú)

### Egyre zsugorodik a magyar ipari termelés

**BUDAPEST.** 2025 februárjában a magyar ipari termelés volumene 8,7%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól – közölte a Központi Statisztikai Hivatal. Az ipari termelés az év első két hónapjában 6,4%-kal kisebb volt, mint 2024 azonos időszakában. Az ágazat 2023 januárja óta mélyrepülésben van, szinte folyamatosan csökken a teljesítménye, napjainkban már a 2021-es szint alatt van. A feldolgozóipari alágak mindegyikében csökkent a termelés, ezen belül a járműgyártásban, valamint a villamos berendezés gyártásában jelentős visszaesés következett be. (Tlx)

## A NATO teljes mértékben Ukrajna mellett

**A NATO szerint tartós békére van szükség, olyan békére, melyben többé nem támadhatja meg Ukrainát Oroszország – mondta Mark Rutte, a szövetség főtitkára.**

**BRÜSSZEL/KIJEV.** Mark Rutte, a szövetség főtitkára a NATO-tagállamok külügyminisztereinek kétnapos brüsszeli tanácskozását lezáró pénteki sajtótájékoztatóján áttörésnek nevezte az orosz–ukrán béketárgyalásokban amerikai nyomásra elért eredményeket. Rutte szerint az orosz–ukrán béketárgyalásokon az amerikai vezetés lépésről lépésre, határozottan, megfontoltan jár el. „Most már Oroszországon a sor, hogy reagáljon” – tette hozzá. Mint mondta, az Egyesült Államok célja, hogy igazságos és tartós békét érjen el, olyan békét, amely garantálja, hogy Vlagyimir Putyin orosz elnök „soha többé ne próbálja meg elfoglalni Ukrajna területét”, mert tudatában lesz annak, hogy Ukrajna képes megvédeni magát. Megerősítette továbbá, hogy Ukrajna NATO-csatlakozásának útja visszafordíthatatlan. Felhívta azonban a figyelmet, hogy a szövetség azt soha nem ígérte meg Ukrajnának, hogy a NATO-tagság a békemegállapodás része lesz. Marco Rubio amerikai külügyminiszter hozzátette: Washington pontosan tudja, lehet, hogy Moszkva csak az időt húzza és nem fogja ezt hagyni,

Trump elnök nem fog a végtelenségig tárgyalni. Arra a külügyminiszter nem tért ki, hogy mi lesz, ha kiderül, hogy Oroszország mégsem akarja lezárni a háborút. Az uniós tagállamok Ukrajna löszerszükségletének több mint 50 százalékát képesek fedezni – jelentette ki Kaja Kallas, az Európai Unió kül- és biztonságpolitikai főképviseleje. Ukrajna azon az állásponton van, hogy NATO-csatlakozásának kérdésében a béketárgyalások keretében nem engedhet az orosz követelésnek – jelentette ki Andrij Szibiha ukrán külügyminiszter a NATO ülése után.

„Vannak alapvető dolgok, amelyeket Ukrajna nem fog elfogadni, és ezek egyike az, hogy egy harmadik ország, például Oroszország vétőjogot gyakoroljon a NATO-tagságra irányuló törekvéseink felett” – jelentette ki a miniszter. Hangsúlyozta, hogy Ukrajna NATO-tagsága nem rövid távú cél, azonban Oroszország véleményét nem fogják figyelembe venni. Az ukrán légvédelem

42 drónt lőtt le az Oroszország által indított 78-ból az Ukrajna elleni péntek hajnali támadásban, további 22 orosz drónt sikerült megteveszteni vagy átírányítani. Károkkélekeztek Harkiv, Dnyipropetrovsk, Zaporizzsja és Kijev megyében. Négy ember meghalt és 35 megsebesült a kelet-ukrajnai Harkiv városára mért orosz dróncsapásokban. Az ukrán mentőszolgálat szerint lakó- és irodaházak romjai között bukkantak a holttestekre. Dnyipróban, Dnyipropetrovsk megye székhelyén felrobbant egy személygépkocsi, két ember megsérült. (MTI, Portf.)



(TASR/AP-felvétel)

Oroszország újabb dróntámadás-sorozatát indított Ukrajna ellen, amelynek következtében 4 ember életét veszítette és 35-en megsérültek Harkivban

# Mondjon le!



BINDICS LÁSZLÓ

kormányának minden eszköze adott volt ahhoz, hogy megvédje az ország mezőgazdaságát és állatállományát, mégsem tett semmit. A figyelmeztetések egyértelműek voltak: a járvány Magyarországon már felütötte a fejét, a szakértők veszjelzéseket küldtek, és minden adott volt ahhoz, hogy

Ha a szlovák agrárminiszterbe szorult bertyárbecsület és önkritika, akkor haladéktalanul vizsgálja a miniszteri megbízatását. Miért? Mert a száj- és körömfájás magyarországi megjelenése után Szlovákia

a hatóságok időben lépjenek. De mit tett a kormány és az agrárminiszter úr? Semmit! Tíz teljes napon át csak várták a sült galambot.

Nemcsak hogy késlekedtek a megfelelő intézkedések meghozatalával, hanem most, amikor a helyzet már kritikus, inkább azokat támadják, akik figyelmeztetni próbálták őket. Ahelyett, hogy kiállna a gazdák mellett és segítené őket, a miniszter nyilvánosan próbálta meghazudtolni Zsemlye Tamara millenniumi állattartót, aki az elsők között hívta fel a figyelmet a hatóságok brutális módszereire és mulasztásaira. Ez nemcsak erkölcstelen, hanem szegyetlen is! A miniszter inkább vádaskodik, és közben

a járvány tovább terjed. Napról napra újabb településeket érint, városról városra, faluról falura. Az eredmény? Egyre több állatot kell levágni, egyre több gazdaság megy tönkre, és egyre nő a bizonytalanság.

Ebben az országban egyetlen politikus sem vállal felelősséget a rossz döntéseikért vagy a mulasztásaiért – sem erkölcsi, sem anyagi szempontból. Milliós károkat okoznak, társadalmi traumát idéznek elő, még sincs soha senki felelősségre vonva. Sőt, ha megkérdőjelezi valaki a rossz döntéseiket, még ők sértődnek meg. Na erre varrjon gombot valaki! Az azonnali anyagi kompenzációkkal kapcsolatos ígéretekkel sem lett valóság, idáig még egyetlen gazda sem látott egy centet sem, sőt 400 euróig terjedő büntetést jeleznek előre annak, aki nem jelenti be, ha rendelkezik haszonállattal a portáján. Mindeközben a miniszter úr érzéketlen módon a televízióban „kolbásztöltekeknek” ne-

vezte azokat az állatokat, amelyeket a gazdák családtagként szerettek-szeretnek, nekik szólnak, és gondoskodnak róluk kicsi koruk óta.

A Csallóközben mindig is fontos volt a háztáji állattartás, mert ez nemcsak megélhetés, hanem hagyomány is. Felháborító és élet-szerűtlen, hogy azokra, akik csak néhány kecskét vagy disznót tartanak otthon a családjuk számára, ugyanazokat a szigorú szabályokat akarják rákényszeríteni, mint az ipari méretű dán farmokra vagy a Babiš-féle állattenyésztő üzemekre. Ez a két világ nem összehasonlítható! Nem szabad hagyni, hogy a Csallóközben tönkretegyék a háztáji állattartást, mert ezzel az ősidők óta létező életformánkat is elpusztítanák.

Szlovákia ha valaha is rendbe akarja hozni erkölcsileg ezt a válságot, akkor Richard Takáčnak felelősséget kellene vállalnia, és azonnal távoznia kellene a tisztségéből. ■

## Mit adtak nekünk a medvék?



A gyetvai halálos medvetámadás után 350 barna medvét lőhetnek ki (Fotók: Shutterstock)

KACSINECZ KRISZTIÁN

**Tulajdonképpen mi szükségünk van medvékre vagy farkasokra, ezekre a veszélyes, vérszomjas ragadozókra, amelyek miatt már az erdőben, de hovatovább a hegyvidéki üdülőhelyeken sem érezhetjük biztonságban magunkat? Hát nem mutatnak jobban amúgy is a falon vagy kiterítve a kandalló előtt?**

A szlovák állami környezetvédelmet az utóbbi években leuraló populisták (köztük orvvadászok!) szerint a válasz erre a két kérdésre egyértelmű: „semmi” és „határozottan de”. Ne legyenek kétségeink afelől, hogy milyen, ki nem mondott szándék áll az egyébként védett medvék (és korábban a farkasok) válogatás nélküli kilövésének engedélyezése mögött: legfeljebb néhány példány maradjon mutatásban, hogy a trófeavadászatról azért mégse kelljen végérvényesen lemondani.

### Csalogatják a medvéket

Ha nem így lenne, a minisztérium nem hanyagolta volna el teljesen a medvetámadások megelőzését. Ne feledjük, hogy a legutóbbi, nagy visszhangot kapott eset, amikor Gyetva mellett egy medve halálra sebzett egy helyi férfit, csupán néhány száz méterre az illető házá-

tól, olyan helyen történt, ahová a vadászok rendszeresen helyeznek ki csalétket. Vagyis szó szerint csalogatják a medvéket a lakott területek közelébe (erre pedig nem mentség, hogy a csalit feltehetően vaddisznóknak szánták).

Tomáš Taraba minisztériuma semmilyen módon nem korlátozta ezt a káros gyakorlatot, helyette már tavaly elrendelte a medvék „preventív” jellegű, válogatás nélküli, tömeges kilövését, ami a szakértők szerint egyrészt ellentétes a nemzetközi előírásokkal, és újabb szankciókkal fenyegeti Szlovákiát, másrészt csak tetézi a problémát. A vadászat intenzitásának növelése ugyanis maga után vonja az újabb tragédiák kockázatát. Normális esetben a medve, ha csak teheti, inkább kitér, sőt menekül az ember elől. Egy stresszes vagy megsebzett állat esetében viszont sokkal nagyobb az eshetősége, hogy támadni fog.

### Tévhitek és pánikkeltés

A szórványos medvetámadásoknál nagyobb probléma, hogy a populisták pánikkeltéssel, félrevezető vagy alá nem támasztott adatok közlésével a közvélemény egy jelentős részét is meg tudták győzni arról, hogy a medvékkel márpedig le kell számolni. Ehhez sajnos a média egy része is asszisztált. Az állat és az ember közötti szerencsétlen incidensekről szóló hírek rengeteg olvasót vonzanak be, különösen, ha azt szenzációhajász módon tálalják. Kevés portál élt ugyanakkor a lehetőséggel, hogy az ilyen esetek apropóján hangsúlyt fektessen a felvilágosításra, hozzáértők megszólaltatására, akik eloszlatják a tévhiteket, és elmagyarázzák, mi a teendő, ha medvével találkozunk. Amire egyébként sokkal kisebb az esély, mint gondolnánk, hiszen alapvetően rejtőzködő állatról van szó. Ahogy egyébként annak is nagyságrendekkel nagyobb a veszélye, hogy túrázás közben megcsúszunk, vagy a fejünkre pottyan egy kő, mint hogy bármilyen állat ránk támad.

### Az erdők védelme

Adósak vagyunk még a bevezetőben feltett kérdés megválaszolásá-

val: miért is kell védeni a medvéket, farkasokat, egyéb ragadozókat, mi szükség van rájuk? Ezt a kérdést akár úgy is feltehetnénk, hogy mi szükség van az erdőkre?

Ha belátjuk, hogy erdők márpedig kellenek, sőt az utóbbi időben, amikor a klímaváltozás páros lábbal rúgja ránk az ajtót, egyre inkább, akkor azt is be kell látnunk, hogy az erdő jelentette ökoszisztéma minden egyes eleme fontos, mert ha csak egyet likvidálunk, az egész rendszer kártyavárként dőlhet össze.

Egy friss tanulmány szerint Nagy-Britanniában, a Skót-félföldön farkasok visszatelepítésével „harcolnának” a klímaváltozás ellen. A ragadozók segítségével szorítanák vissza a túlszaporodott szarvasállományt, az erdők természetes megújulásának egyik legfőbb akadályát. A becslés szerint kétszáznál is kevesebb farkas jelenléte képes lenne annyira csökkenteni a több százezresre duzzadt populációt, amellyel már lenne esélye a fiatal fáknak felnőni.

### Szarvasok, medvék, farkasok

Az egyik legismertebb brit természetfilmes, Nigel Marven, aki nemrég Szlovákia párját ritkító vadvilágáról forgatott filmet, egy interjúban szintén arról beszélt, hogy hazájában mennyi fejfájást okoznak a facsemetékét és a terményt megdézsmáló szarvasok nem csupán az erdészeknek, hanem a gazdálkodóknak is. A patás vadak állományának gyéritésében leghatékonyabbak a farkasok, de a medvék is besegítenek nekik a sérült, beteg vagy fiatal állatok elejtésével. Marven szerint tehát mindenképpen jó befektetés a jövőre nézve ezeknek az állatoknak a minél hatékonyabb védelme, ha ugyanis kiirtjuk őket, a visszatelepítésük rendkívül költséges, ráadásul bizonytalan kimenetelű vállalkozás.

Az sem mellékes, hogy a medvével a szlovák hegyvidék, az ország természeti örökségének egyik ikonikus alakja tűnne el, amely függetlenül attól, mennyire hasznos az ember számára, önértékkel, méltósággal bír. A jelenlegi kormány viszont nem először bizonyítja, hogy a rövid távú érdekekért kész feláldozni az ország természeti kincseit (is), amivel csak tovább dagasztja azt a problémahalmazt, amit a jövő generációira hagyunk.

## FIGYELŐ

### Trump lakatlan szigetere is vetett ki vámokat

Donald Trump büntetővámot vetett ki egy lakatlan szigetcsoportra és egy bálnavadász állomásra is, konkrétan 10 százalékos vámmal sújtotta az Indiai-óceán déli részén lévő Heard-szigetet és a McDonald-szigeteket. Ezek a világ annyira félreeső részén helyezkednek el, hogy a 19. századig azt se tudták, hogy egyáltalán léteznek. 1947 óta Ausztrália külbiroknak csak állomások, és ember csak akkor teszi be a lábát, ha időszakos kutatóállomásokhoz látogat, viszont él itt többféle pingvinfaj és foka – hogy közülük pontosan ki és mit exportál az Egyesült Államokba, azt nem tudni, mint ahogy azt sem, hogy terveznek-e választatásokat Donald Trump büntetővámjaira.

A glóbusz másik oldalán egy kis norvég szigetet és Jan Mayen egykori bálnavadász állomását is betalálta 10 százalékos vámjával az Egyesült Államok elnöke. Állandó jel-



leggel itt sem lakik senki, a CIA Factbook-adatai szerint a gazdasági tevékenysége is nulla. Külön érdekes a Brit Indiai-óceáni Terület 10 százalékos váma, mivel ott csak egy brit-amerikai támaszpont van, állandó polgári lakosság nincs, némi túlzással a saját katonáit vámolná meg az USA.

Egyébként kivételek is vannak: a csendes-óceáni Palau és a brit tengerentúli területnek számító Pitcairn-szigetek nincs a vámlistán. Pedig utóbbi 35-en is lakják. (tix, Npsz)

# Forró siker külföldön, hideg szoba otthon

Monori Lili: „A szívgyógyászom azt mondta, nem emelheti a gyógyszeradagomat. Nincs több altató. Ha még egyet beveszek, végem van.”

SZABÓ G. LÁSZLÓ

**Milánóból érkezett, Strasbourgba készül, de már Pilsenre, Stockholmról és Wiesbadenre gondol Monori Lili, hiszen az Evolúció című előadással Európa nagyvárosaiban lép közönség elé. A dicsérő kritikák sehol nem maradnak el. Mindenütt páratlanul igaz, mélyen hiteles színésznőnek tartják.**

M undruczó Kornél Proton színházi rendezésével jó ideje járja már a világot, de Iveta Grófová Emma és a halálfejes lepke című szlovák filmjében is több fesztiválon látják. Kisoroszi házában mindeközben végigfagyoskodta a telet. Egyetlen fűtött szobájában 14 fokot mutatott a hőmérő, a ház többi helyiségében viszont mindössze 9 fokot. Nincs jó anyagi helyzetben. Hogy megsegítsék, összefogtak érte néhányan a szakmában. Cserhalmi György azt is fájjalja, hogy még mindig nem kapta meg a Kossuth-díjat. „Néhány évvel ezelőtt Törőcsik Mari arra kért engem, hogy írjam alá én is Monori Lili felterjesztését a Kossuth-díjra. Természetesen aláírtam. Mari elment, és vele Monori Lili Kossuth-díja is. Én meg a Kossuth-díj bizottság helyett rettenetesen szégyellem magam.”

**Milyen érzéssel olvasta Cserhalmi György nyílt levelét a Színház.online oldalán?**

Megdöbbenem. Én soha senkitől semmit nem kértem. Adni szoktam, de kapni nem szeretek. Szégyellem magam. Valóban nehéz éveket élek. Támogatom a húgomat, aki sztrókos. A legtöbb pénzem Margitkára megy. Tegnap este is írt, hogy küldjek neki gyorsan pénzt, mert 30 ezer forintot fizetett a gyógyszerekért. Rozi, a lányom sem végzett még a tanulmányaival. Őt sem hagyhatom magára. Nagyon kevés az ösztöndíja. Sanyika, a fiam tizennyolc év után most hagyta ott az állását, egy francia érdekelttségű sportáruházláncot. Ez is nagyon bánt. Értékpapírokba fektetett, és bedöntötte a Trump. Elveszítette a pénze felét. Ideg-összeroppanása volt. Baj baj hátán. Ki kellene cserélnem a villanyórát, mert olyan gyenge, hogy két radiátort már nem tudok bekapcsolni. Három évvel ezelőtt még 300 ezret kért a szerelő. Kirúgtam a pasast. Maszek. Most 600 ezret kért. Két év múlva már 1 millió forint lesz? – kérdeztem. Az égbe szöktek az árak. Nem igaz, hogy lement a tejtermékek ára. Azoké, amelyeket én vásárolok, egy forinttal sem. A kereskedő kereskedik, nyilvánvaló. Neki a pénz a fontos, nem az ember. Én meg alig eszem. Idegesít, hogy mi lesz még, mi következik? Az a szerencsém, hogy még tudok utazni a Protonnal. Hogy ha nem is nagy összeget, de kapok valamit az előadásokért. Bár a repülőút nagyon megvisel.

**Milánóban hogyan fogadták az Evolúciót? Egy holokauszt-túlélő nagymamát játszik a darabban, amely egy családtörténeten keresztül a trauma öröklődését vizsgálja.**

Tomboltak a nézők Giorgio Strehler színházában. Hatalmas sikerünk van mindenütt. A milánói előadás után elestem, és megütöttem a lábamat. Nagyon rossz idő volt. Zuhogott az eső. Taxira várva beálltunk valahova, és nem vettem észre, hogy mögöttem lépcső van. Magamtól fel sem tudtam volna állni. A többiek segítettek fel a földről.

**Vérnyomásproblémái vannak?**

Négy órát tudok csak aludni, az a bajom. Beleőrülök. A szívgyógyászom azt mondta, nem emelheti a gyógyszeradagomat. Nincs több altató. Ha még egyet beveszek, végem van. Régen sem aludtam sokat, amikor kicsik voltak a gyerekek. Akkor feküdtem le, amikor ők,

**Cserhalmi Györggyel honnan ered a barátságuk? Játsoztak együtt?**

Nem emlékszem. Talán nem. Egy nagy társaságban találkoztunk. Nem színészek és nem is írók alkotják a társaságot. Képzőművészek. Az avantgárd. Köztük a színész csak apróatkány volt. Egyszer elvittem magammal Schütz Ilát, akivel barátnók voltunk a főiskolán. Jézusom, mondta. Te ne járd ide, meg fogsz halni köztük. Közben szépitkezett. Rúzsozta a száját. Senkit nem zavart. Festők és szobrászok közt ültünk. Bódy Gáborral jött Cserhalmi a társaságba. Egyikünk sem mert megszólalni. De még Bódy sem. Egyszer egy Váci utcai kávézó teraszán találkoztam Bódyval. Sanyika, a fiam még kicsi volt. Akkor jöttem haza Párizsból.

**Ott járt nyelviskolába, a francia Gaumont filmvállalat meghí-**



Az Emma és a halálfejes lepke című szlovák filmben (Talabér Tamás felvétele)

és velük együtt ébredtem. De most éjjel egyig fent vagyok, és korán kinyitom a szemem. A négy óra megvan, de több egy perccel sem. Van, akinek ennyi is elég. Nekem kevés.

**Milánóból látott azért valamit?**

Semmit. Jött a taxi, és vitt a szállodába. Szívbeteg vagyok. Nem is érezném magamat biztonságban az utcán.

**vottjaként 1980-ban. Miért jött haza olyan gyorsan?**

A fiam itt, én ott. Eszembe sem jutott, hogy maradjak. Megijedtem, mert eltört a kulcsontja. Már jöttem is haza. Lina Wertmüllerrel forgathattam volna. Kilencven százalékban megvolt a szerződés. Más rendezők is megkerestek. Nem érdekelt. Mészáros Márta haragudott rám ezért. Törőcsik



## MÉG VALAMI...

Nincs egyedül a házbán. Vele van Mancsi, a német juhász. „Nagyon okos. Vigyáz rám. Ember ide nem jöhet be. Mindenkitől megvédi.”

Mari megértett. Ő értékelte, hogy így döntöttem.

**A Thália Színház után Kaposváron, Szolnokon, majd ismét Budapesten, a Szentkirályi Színházi Műhelyben játszott.**

Voltam az Új Színházban is, egy Zsótér-rendezésben. Sinkó László mellett néma szerepben. Arra kért a rendező, hogy mindentől és mindenkitől függetlenül üljek a színpadon. Sinkó beszél, te meg csinálj, amit akarsz, mondta, csak a helyedet ne hagyd el. Nem csináltam semmit. Valaki állandóan beszél, de nem lehet elviselni, másvalaki nem csinál semmit, és az ember csak azt nézi, írta Molnár Gál Péter, a rettegett kritikus. Kitétek a cikket a színház faliújságjára. Egy darabig ott volt, aztán Székely Gábor levette. Berohant hozzám az öltözőbe a bemutató után, hogy menj, és vigasztald meg Sinkót! Nem értettem, miért kell megvizsgálnom. Natasát játszottam Székely Gábornál Szolnokon. Vendégként. Ács János és Zsótér Sándor kiharcolta, hogy én játsszam a szerepet. Nagy sikerem volt. Székely valami miatt mégsem akart elfogadni. Pesten a Nemzetiben vendégszerepeltünk az előadással. Bejött hozzám az öltözőbe Major Tamás, Kállai Ferenc, akivel A tanúban játszottam, és Kazimir Károly, aki elküldött a Tháliából. Ment a traccs. Kállai nekiment Kazimirnak, hogy egy ilyen tehetséget hogy mertél elküldeni a színházból? Kazimir zavarban volt egy kicsit. Szólt, hogy gyere, keress meg holnap, tudod, hol találsz meg. Az irodában, mondtam. Még mindig ilyen hülye vagy? – kérdezte. Major szólt, hogy jöjjön ki egy pillanatra, legyen szíves! Kimentünk. A folyosón támasztottam a falat. Le volt vajazva, hogy megyek a Nemzetibe. Ezért volt rám dühös Kazimir. Nem engedte, hogy bárki szerződtesse. Körbetelefonálta a színházakat, hogy ő majd visszahozza a Tháliá-

ba. Azt akarta, hogy menjek Komlós Jánoshoz a Mikroszkóp Színpadra.

**Játsozott is ott egy szovjet darabban, a Csenedesek a hajnalokban. Erős szereplőgárdát állítottak fel. Káldy Nóra, Muszte Anna, Ronyecz Mária, Jobba Gabi, Döry Virág, Martin Márta, Gera Zoltán.**

Komlós János kedvelt engem. Azt mondta: Ide figyeljen, eljött hozzám a maga volt igazgatója. Azt akarta, hogy szerződtessem le magát, mert akkor majd megtanulja becsülni a drámai műfajt. De én úgy látom, hogy maga rendkívüli tehetség. Menjen le vidékre, és játsszon nagy szerepeket. Katonányok voltunk a darabban. Az őrmestert játszó Gera Zoltán szerepe szerint azt kérdezte tőlem: Te zsidó vagy? Elkezdtek röhögni a nézőtérben. Nem válaszoltam. Ameddig csak tudtam, csendben voltam. Elhallgattak. Nem volt már röhögés, amikor nyugodt hangon megszólaltam, hogy nyilván! Erre megint nagy csönd lett. Meg tudtam oldani a helyzetet.

**Törőcsik Maritól mindig csak elismerést kapott.**

Ő harcolta ki nekem az érdemes művész díjat. Mari nagyon szeretett. Kézdi Kovács Zsolt filmjében, a Visszaesőkben ő volt az anyám. Tévéfilmekben is szerepeltünk együtt. Csak színházban nem.

**Az utóbbi években kevesebbet dolgozik. A szíve miatt?**

Ha Pesten laknék, több mindenben részt vennék. De így, hogy Kisorosziiban lakom, nem megy. Ez oda-vissza 100 kilométer. Naponta nagyon sok lenne.

**Az udvarra kimozdul néha?**

Nem tudok járkálni. Nagyon gyenge vagyok. Nem vagyok képes tartani magam. Minél többet pihenni, mondta az orvos. Lesznek még turnék a Protonnal, de lazább ütemben. Tudom, hogy közhely, de így van: a színész élete végéig dolgozik. Arra a pici pénzre szükség van.

A teljes interjú az ujszo.com-on olvasható.

# PRESSZÓ

„Az olaszokat is lenyűgözik a történelmi figurák!”

8. oldal



Sally Wainwright 2017-es, kétórás filmdrámája, az Akik észrevétlenül járnak (To Walk Invisible) címmel kelti életre a figyelemre méltó irodalmi műveket (Fotók: képtár) **(Fotók: képtár)**

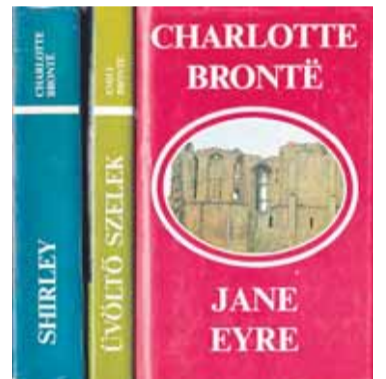
Emily néhány versére, s ez vezetett a három nővér közös verseskötetének kiadásához Curren, Ellis és Acton Bell versei címmel. A három álnév egyrészt a diszkreciót segítette, másrészt a kritikusok nőkként szembeni elfogultságát volt hivatott kiküszöbölni. A saját költségükön kiadott könyv csekély visszhangra talált, mindösszesen két darab kelt el belőle.

## Jane Eyre

Nem sokkal később Charlotte Az angol tanár című regényét azzal utasította vissza a kiadó, hogy valami csekélyebb és izgalmasabb művet szeretnének látni. Charlotte ekkor gyorsan befejezte a Jane Eyre-t és benyújtotta a kiadónak. A könyvet elfogadták és 1847 októberében, Emily Üvöltő szelek és Anne Agnes Grey című regényével egy időben meg is jelentették. Az önéletrajzi ihletésű mű későbbi munkáihoz képest hatalmas sikert aratott: nem igazán témájával, nem is a talán túlzottan elnagyolt társadalomábrázolásával, nem is a már-már melodramatikus történetével hatott igazán, hanem azzal, hogy elbeszélés módjával személyessé, s ezáltal hihetőbbé tudta tenni a történetet. A romantikus regényből tucatnyi filmváltozat született, 1996-ban Franco Zeffirelli rendezett filmet Charlotte Gainsbourg és William Hurt főszereplésével, a 2011-es filmváltozatban Mia Wasikowska és Michael Fassbender voltak a főszereplők.

## A sötét időszak

A sikerek után sötét időszak következett: 1848 szeptemberében bátyja, decemberben Emily, 1849 májusában pedig Anne is meghalt. Charlotte befejezte Shirley című regényét, majd Londonba utazott. Itt megismerkedett Thackeray-jel és későbbi életrajzírójával, Elizabeth Gaskell-lel, s modellt ült portréjához George Richmondnak. Közben rövidebb-hosszabb időszakokra hazatért, s megírta Villette című regényét, amely 1853-ban jelent meg. A következő évben, a sokadik válegényjelölt jelentkezése után rászán-



ta magát a családalapításra, s igent mondott apja káplánja, Arthur Bell Nicholls házassági ajánlatára. 1854 júniusában összeházasodtak, s végleg Haworth-ben telepedtek le. Férje ugyan kevésbé volt intellektuális érdeklődésű, de Charlotte boldog volt, hogy önmagáért szeretik, s rövid házasságuk kiegyensúlyozott volt. Terhességét azonban súlyos betegség kísérte, amelybe 1855. március 31-én bele is halt.

## Az igazi szenvedély jegyei

Szűk témakörben mozgó író volt, ám kiváló mesemondó, művei magukon viselik az alkotó képzelet, az igazi szenvedély jegyeit. Művészetének értékelése is koronként változó, hol őt, hol Emilyt értékelték többre a hivatásos ítések, akiknek véleménye nem mindig esik egybe az olvasókéval. A három Brontë nővér életének és munkásságának tanulmányozására 1895-ben jött létre a Brontë Társaság, amely mind a mai napig vezeti a haworth-i paplakban berendezett múzeumot is, ahol 2010 óta minden év szeptemberében megrendezik a nőírók fesztiválját. 2022-ben került elő Charlotte Brontë 13 évesen írt 15 oldalas, miniatűr verseskötete, amely tíz, soha nem publikált költeményét tartalmazza. (MTI)

Művészetének értékelése is koronként változó, hol őt, hol Emilyt értékelték többre a hivatásos ítések, akiknek véleménye nem mindig esik egybe az olvasókéval.



# Charlotte Brontë 170 éve halt meg

Százhetven éve, 1855. március 31-én hunyt el Charlotte Brontë angol író, a Jane Eyre című regény szerzője. A Nyugat-Yorkshire-ben fekvő Thornton nevű falucskában született 1816. április 21-én. Apja, Patrick Brontë (eredetileg Brunty) anglikán lelkész volt, aki több egyházkerületben is szolgált, míg végül feleségével és hat gyermekével Haworth-ben telepedett le. A négy idősebb lány, köztük Charlotte is kezdetben a Cowan Bridge-i Lelkészlyányok Iskolájába jártak, itt szerzett nem túl kedvező tapasztalataikat Charlotte később a Jane Eyre-ben írta meg. A két legidősebb nővér, Maria és Elizabeth, valamint édesanyjuk halála

után Charlotte és Emily visszakerültek Haworth-be, ahol nagynénjük segédkezett a nevelésükben. A gyerekek valóságos mesevilágot építettek fel maguknak: már igen fiatalon romantikus történeteket írtak és meséltek egymásnak, képzeletjátékokat találtak ki és eljátszották ezek szerepeit. Ekkor született az a szokásuk, hogy műveiket igen apró betűkkel írták, részint takarékoságból, meg azért is, hogy a felnőttek ne olvashassák el őket.

## Nevelői hivatás

1831-ben Charlotte-ot egy Roe Head-i iskolába küldték tanulni, innen azonban egy év múlva hazatért, hogy hűgait tanítsa. 1835-ben ismét Roe Headbe ment, im-

már tanárnak, mivel keresetére nagy szüksége volt a családnak. Néhány év után inkább nevelőnői állást vállalt, hogy igen tehetséges, ám az alkohol és az ópium rabságában vergődő bátyja, Branwell adósságait ki tudja fizetni. Charlotte és Emily saját iskolát akartak nyitni, ezért tapasztalatszerzés és nyelvtanulás céljával 1842-ben Brüsszelbe mentek, az Héger-internátusba. Nagynénjük halála miatt hamarosan haza kellett utazniuk, ám 1843 elején Charlotte vizsátért az intézetbe diáktanárnak. Ekkor azonban már egészen másfajta tapasztalatokra vágyott, mivel bele szeretett az igazgatóba, akinek féltékeny felesége nem nézte jó szemmel a bimbó-

zó románcot. Charlotte hazatérése után több levelet is írt Hégernek, ám a férfi tapintatosan visszautasította közeledését. A lányban az elutasítás ellenére is mély nyomot hagytak brüsszelei élményei, amelyekről két művében is megemlékezett: első regényében, Az angol tanár címűben, majd pedig az 1853-as Villette-ben.

## Álnevek és könyvkiadás

1844-ben megpróbálkozott az oly régóta álmodott iskola megnyitásával, ám a távoli Haworth egyetlen diákot sem vonzott. 1845-ben Charlotte rábukkant

**K**icsoda Giulietta Di Brienza, a *Hunyadi* című sorozatban általam megformált olasz nemesasszony?

Giulietta Di Brienza Viscontinak, Milánó hercegének az unokahúga. Akkor ismerkedik meg Hunyadi Jánossal, amikor hősünk a király parancsára Itáliában teljesít szolgálatot. Nem szeretnék túl sokat elárulni róla, de nagyon érdekes figura abból a szempontból, hogy a körülmények áldozatának is tekinthetjük – éppúgy, mint valakinek, aki nagyon is a saját akarata, a saját igazsága szerint cselekszik, s eléri, amit szeretne. Természetesen a történet-szálának befejezése tartogat némi csavart.

**Te melyik értelmezéssel békülnél ki?**

Azt hiszem, talán mindkettőben lehet némi igazság.

Hunyadi 1431 őszétől két éven keresztül Filippo Maria Visconti milánói herceg udvarában élt, ahol megismerte a kor legmodernebb zsoldoshadseregeit, amelyeket *condottierik* – zsoldosvezérek – irányítottak. Giulietta alakja ezzel szemben pusztán fikció...

Igen, Bán Mór (*a televíziós sorozat alapjául szolgáló Hunyadi című regénysorozat szerzője* – NMM.) találomra. Tudjuk, hogy Hunyadi három éven keresztül Itáliában maradt, de azt nem lehet pontosan feltárni, hogy pontosan mi történt vele azokban az években. Tudjuk, hogy Visconti biztosra ment: etette és itatta, mindent megteremtett a kényelmének biztosítására. Mást nemigen.

**Jelentett-e bármiféle nehézséget, hogy olyasvalakit kellett életre keltened, aki több mint hatszáz éve élt?**

Nehéz volt, persze, de azt is meg kell hagyni, hogy nagyon felemelő érzés volt eljátszani. Valahogy mégis természetesnek éreztem az egészet, amikor elkezdtünk próbálni a gyönyörű jelmezeinkben a csodálatos díszletek között. Minden a legapróbb részletekig kidolgozott, mélyen átgondolt volt; a részletekre való odafigyelés mértéke teljesen magával ragadott! Szóval, elég gyorsan át tudtam szellemülni abban a pillanatban, amikor megérkeztem a forgatásra. Nem tudom eleget dicsérni a kosztümöket... Amikor elmentem a próbára, éppen egy nagy jelenetet néztünk meg, rengeteg statisztával. Elérkezett az ebédszünet, s emlékszem, hogy ez a több száz ember, egytől egyig a remekbe szabott, csoda szép jelmezükben a telefonjukat bámulta és dohánzott. „Ez annyira szurreális” – gondoltam. Már a 21. században élünk, de minden más olyan, mintha a középkorban lennénk!



A „törökverő” Hunyadi János itáliai szerelmét játssza a Hunyadi című sorozatban (Fotó: Mike Ramsey)

## „Az olaszokat is lenyűgözik a történelmi figurák!”

**Abban is megtalálja a szépséget, ha nem lép ki a reflektorfénybe, hanem azért fáradozik, hogy egy másik alkotó a lehető legprofesszionálisabb körülmények között tudja megvalósítani a saját művészi ambícióit – vallja Elena Rusconi olasz színésznő, akivel a Hunyadi című, a TV2 műsorán márciusban debütált epikus történelmi sorozatban játszott szerepe kapcsán beszélgettünk Budapesten.**

**A harminchárom éves, milánói származású filmsztárral készített interjúnkban a „törökverő” Hunyadi János jelentőségéről, Kádár L. Gellért munkamoráljáról, akcióvígjátékról és romantikus komédiáról, de a New York-i színházi munkáiról is szó esett.**

**Milyen volt az anyanyelveden játszani?**

Mennyei, hiszen ritkán van lehetőség az anyanyelven játszani egy ilyen léptékű produkcióban. Örülök annak is, hogy a Visconti szerepét alakító olasz kollégámmal, Francesco Acquarolival játszhattam együtt, meg Kádár L. Gellérrtel, aki lenyűgözött azzal, hogy bár nem olasz, milyen hihetetlenül dolgozik a nyelvvél, hogy milyen gyorsan elsajátította a mi nyelvünk zeneiségét. Példás a munkamorálja!

**Fel tudod idézni, hol forgattál és hány napig?**

Igen, Fóton forgattunk, három napig. Aztán egy másik stúdióban, ott néhány külső felvételt vettünk fel.

**Most először forgattál Magyarországon?**

Igen, ez volt az első itt forgatott munkám. Tudom, hogy nagyon sok nagyszerű nemzetközi produkció érkezik ide – rengeteg különböző műfajú filmet és sorozatot gyártanak itt. Kellemes lehetőségként gondolok arra is, hogy megismerhettem Hunyadi történetét, mert valamiért nem tanulunk erről a meghatározó történelmi figuráról az iskolában. A déli harangszót mindannyian – különösen Olaszországban – természetesen vesszük. Mégsem hallottunk a mögötte lévő történetről. Mostanra tisztába kerültem azzal, hogy milyen jelentős hatással volt Hunyadi az európai történelem alakulására, emiatt furcsállom,

hogy a világtörténelemben mégis alig esik róla szó.

**Kikkel tudtál különlegesen jó kapcsolatot kialakítani a forgatáson?**

A legtöbb jelenetem Gellérrtel, Rujder Vivienellel és az említett Francesco Acquarolival volt. Velük még mindig nagyon szoros a kapcsolatunk. A budapesti díszbemutató előtt már volt lehetőségem találkozni velük: tavaly októberben én is el tudtam menni a világ egyik legfontosabb televíziós és filmes rendezvényére, a MIPCOM szakmai fórumjára. Cannes-ban együtt lehetünk mi, színészek, a producerek, a rendezők. Mindenki örülten barátságos és kedves volt. Egyébként is, az első pillanattól, hogy bekerültem

a *Hunyadiba*, úgy éreztem, hogy gondoskodnak rólam.

**Ha bemutatják Olaszországban a sorozatot, mit gondolsz, hogyan fogadják majd az olasz nézők?**

Remélem, hogy adni fogják az olasz tévék is. Minden esély megvan erre, mert Francesco nagyon ismert és népszerű színész, aki rengeteg mozifilmben és több sorozatban is játszott. Aztán ott van Giancarlo Giannini, aki történelmi jelentőségű színészünk, még Oscar-díjra is jelölték, a *Hunyadiban* ez a legenda játssza Jenő pápát! De mivel Thomas Trabacchi is játszik benne, mi négyen alkottuk az olasz brancsot a szereplőgárdában. Az olaszokat is lenyűgözik a történelmi személyiségek, a középkori tematikájú munkák. Biztos vagyok benne, hogy lenne nézője a szériának. Remélem, adódik lehetősége a bizonyításra...

**Milánóban születél és nőttél fel, jelenleg New Yorkban élsz. Hol tart most a karriered?**

*Mostanra tisztába kerültem azzal, hogy milyen jelentős hatással volt Hunyadi az európai történelem alakulására, emiatt furcsállom, hogy a világtörténelemben mégis alig esik róla szó.*

Igen, most New York a központ, de Los Angelesben is élek, s gyakran dolgozom Eu-

rópában, mert sok amerikai vagy mondjuk így, nemzetközi produkció készül itt. Én személy szerint imádom azt, hogy utazhatok és dolgozhatok. Lehet, hogy az olasz származásom előny, mert sok európai szerepet kapok. Az eddigi pályafutásom kapcsán a *Six Underground – Hatan az alvilágból* című, Michael Bay rendezte filmet szoktam kiemelni. Ryan Reynolds a főszereplője, de Mélanie Laurent, Adria Arjona és Dave Franco is játszik benne. Legutóbb Bulgáriában forgattam, a Hallmark+ saját gyártású romantikus trilógiájában, a *The Groomsmen*-filmekben én vagyok az egyik női főszereplő! Amerikában már októberben kijött, az európai



A Hunyadi bemutatóján, Cannesban, 2024 októberében (Fotó: Bruno Bebert)

forgalmazás még várat magára. Jelenleg producerként tevékenykedem, most teszem le az alapjait a saját produkciós irodámnak New Yorkban. Színházi előadásokat hozunk létre egy New York-i művészeti galériában. Nemzetközi előadásokban gondolkodunk, amelyet egyedülálló, nem szokványos színházi helyszíneken mutatunk be.

**Játszol is bennük?**

Az elsőben nem, csak producerként működök közre. A Little Engine Theaternek (LET) van két társalapítója is: Lilly Englert és Theodora Miranne. Az első előadásunkat, a *Cold Watert* az angol Philippa Lawford írta, Michael Herwitz rendezte, a főszerepben Stefania Lavie Owen és Ben Rosenfield látható. Ez a gyönyörű darab az álmokról, az ambíciókról, a felnőtté válás bonyolultságáról, valamint az impulzusok és a racionalitás közötti állandó ingadozásról szól. Az emberiség szürke, kusza területeibe merül alá, és feltárja mindazokat az árnyalatokat, amelyeket hajlamosak vagyunk figyelmen kívül hagyni egy olyan társadalomban, amely betegesen hajszolja a sikert. Megvan a szépsége annak is, ha távol maradsz a reflektorfénytől, s azért fáradozol, hogy valaki más a legprofesszionálisabb keretek között tudja megvalósítani önmagát.

**Navarrai Mészáros Márton**



Most próbálja ki magát producerként New Yorkban (Fotó: Carlotta Benvenuti)



**Népmesei hősünket zsákba varrják, folyóba dobják. Szorult helyzetében kitalálja, hogy ordítani kezd: „nem, nem, nem akarok király lenni”. Mire egy nagyravágyó, de együgyű atyafi kioldozza a zsákot, és magát kötteti be oda. A homéroszi hősünk, Odüsszeusz pedig úgy mászik ki a csávából, hogy a küklopsznak, aki fel akarja falni, azt hazudja, hogy az ő neve Senkise. Így aztán a leitatott és megvakított óriásnak nem tud majd segíteni isteni apja, amikor azt kérdezi jajgató fiától: ki bántott? – Senkise – üvölti Polüphemosz. Ki az igazi bolond, a kópék, aki hazudozással menekültek meg, vagy a rászédettek? Bolondok napján jó ezt is tisztázni. A Helsinki Bizottság (HB) kalendáriumából olvashatnak egy évfordulós bejegyzést.**

Mottó 1.: „Április bolondja, / felmászott a toronyba. / Megkérdezte: / – Hány óra? / – Fél tizenegy; / bolond ez az egy.”

Mottó 2.: Marais udvari bolond így fordult XIII. Lajos királyhoz: – Két dolog jár a maga foglalkozásával, amit nem tudnék megszokni. – Mik lennének azok? – kérdi a király. Mire a bolond: – Egyedül enni és társaságban szarni.

Mottó 3.: „Április bolondja, / felmászott a toronyba. / Megkérdezte: / – Hány óra? / – Fél tizenkettő; / bolond ez a kettő.”

**K**evés homályosabb eredetű „ünne-pünk” van, mint ez a mai bolond-ünnep. Egyesek szerint az egykori állami évkezdés hagyományára él benne tovább. IX. Károly francia király rendeletileg úgy határozott, hogy az év ne áprilisban induljon eztán, hanem januárban. A nép viszont ragaszkodott a régi ünnephez és az ajándékozás szokásához, így

mintegy számfűlet mutatott a hatalomnak, nem hivatalos (civil), dévaj bolondünnepé alakította április elsejét. Az átverés és felültetés lett az ünnepi ajándék. A másik és egyben valószínűbb változat pogány, kereszténység előtti ünnep(ek) és gondolkodásmód továbbéléséről beszél. Eszerint ott volt az már a szilaj római saturnáliákban vagy a kelták tavaszi vegetációs kultuszaiban is.



Április 1.:

## A bolondok napja

A bolond, akár a rab vagy a szolga figurája fontos mitológiai szereplő volt, állandó ellenlábas a királynak, a hatalomnak. Ezért vannak egyes mítoszokban és kalendáriumi rítusokban egyenesen „bolondkirályok”, „bo-

lunduraságok”. Bár a középkori hatalom számára olykor a karneváli vagy pünkösdi királyok is problematikusok, amelyek kikezdek, kinevették a tekintélyt, tótágast állítják a társadalmi hierarchiát, és egy időre urat csi-

nálnak az elnyomottból, de az április bolondja még ennél is „rendszeridegenebbnek” számított, hiszen a legcsönesebb nagyböjti időszakban „bontott rendet”.

Merthogy a farsangi, húsvéti, pünkösdi, aratási, szüreti, adventi vagy szilveszteri „bolondozáshoz” és szemérmelenséghez mégiscsak ott van a hatalom engedelmé. Az uralkodó, a szuverén, a hatalom birtokosa, az állam józanul felismeri, hogy „ahol elnyomás, ott az ellenállás is szükségszerűen felüti a fejét, a gőzt olykor jobb levezetni, elterelni, mint fedő alatt tartani”. És a mindenben hibát, fonákságot kereső, a hatalmat önnön parlagiságával szembeállító, de mégiscsak állami alkalmazott udvari bolond voltaképpen tekinthető az alkotmányos fékek és ellensúlyok korai változatának is.

A mai napon szokásos áprilisi bolondozás, egészséges hazudozás, a világ rendjének átmeneti megfordítása némileg kilóg tehát a sorból – mondhatni ösztönösebb, népi, zabolátlanabb, mint a rokon rítusok.

Április bolondjában vagy inkább abban, aki hazudozással, tréfával, trágárkodással bolonddá teszi a másikat, ott van a trickster, a csaló, a rendbontó, a bohóc figurája, aki a fordított világot személyesíti meg. Ennek etruszk mitológiai változatáról, phersuról írt Szilágyi János György, a nagyszerű ókorász. Ez a látzólagos bajkeverő (lény, isten), valójában „az emberi létben a valóság minden rettenetével szemben bizto-

sítja a nevetés által kiváltott egyensúlyt”. Phersu, Vitéz László, Thyll Ulenspiegel, Naszreddin Hodzsa, a némafilmek burleszkhősei és más kópék kétségtelenül gátlástalanok, ám a csinytevéseik, sokszor vaskos tréfáik kiváltotta nevetéssel mégis képesek megvédeni bennünket a még nagyobb rossztól, a gonosz néma, kedélytelen és totális uralmától.

Balázs Zoltán filozófus a politikai nevetésről szóló esszéjében idézi fel, hogy a sátnalmafa alatti kacajával kezdődött és a megváltó Isten nevetésével teljesül be az emberiség bibliai megváltástörténete. Éppen ezért a középkorban húsvétvasárnap a papok vicceket meséltek a szószékéről, a gyülekezet istennek tetsző vidámsága egyben a sá-



tán irgalmatlan kikacagása volt. A kacagás, a nevetés, a mosoly maga a trónusára visszatérő élet. Nehéz időkben különösen. Röhögünk tehát a politikusokon és hatalmasokon. Segítünk vele magunknak, hogy megmaradjunk embernek, de olykor még nekik is. (HB)

### Kos (III.21.–IV.20.)



Amit mostanáig nem sikerült megváltatnia, azt ezután sem fogja tudja megváltatni.

Megteheti azonban legalább az első lépéseket, hogy a jövőben nagyobb legyen az esélye. A kapcsolatában valamit újat tanulhat meg.

### Rák (VI.22.–VII.22.)



Minden lényeges dolgot elraktározott az emlékezetében, most már csak annyi a teendője, hogy

előhívja őket. Próbálgon segítséget kérni olyan emberektől, akik józanul gondolkodnak, el tudják dönteni, minek van értelme.

### Mérleg (IX.24.–X.23.)



Bizonyosságot nyer, hogy bizonyos ígérek csupán üres szavak voltak, és egyes tettek szem-

bemennek az ön érdekeivel. A kapcsolatában mindkettőjüknek szükségük van bizonyos tere, amelyben kényelmesen érzik magukat.

### Bak (XII.22.–I.20.)



Időnként jobb valamit újrakezdeni, de más módszerrel. Már az első eredmények jelezhetik,

hogy a jó utat választotta. A szerelemben azt kapja, amire szüksége van, ugyanakkor azt is, ami nem igazán hiányzik önnek.

### Bika (IV.21.–V.21.)



Ne hagyja, hogy kibillentse a lelki egyensúlyából. Bizonyára lesznek olyan személyek,

akik megpróbálkoznak ezzel. Ha nem járnak azonnal sikerrel, hamar feladják a próbálkozásaikat. A párjában most nem ismeri ki magát.

### Oroszlán (VII.23.–VIII.23.)



Nem lesz teljesen egyértelmű, hogy ki az igaz barátja, és ki az, aki csak megjászsza magát. Éppen

ezért óvatossá kell lennie, a legjobb, ha néhány fontos információt megtart magának. A szerelemben ne sietesse a dolgokat.

### Skorpió (X.24.–XI.22.)



Próbálgon meg olyan megoldást találni, ami a lehető legtöbb embernek megfelel. Nem kell, hogy

mindenki számára előnyös legyen, de az fontos, hogy elfogadhatónak találják. A szerelemben nem kell sokáig győzködni a párját.

### Vízöntő (I.21.–II.19.)



Kezdje azzal, ami elsőként eszébe jut. Ez lehet olyasmi, ami miatt szorong vagy lehangolt,

de olyan dolog is, ami örömet szerez önnek. A partnere most erős késztetést érez, hogy produkálja magát, ne rontsa el az örömét.

### Ikrek (V.22.–VI.21.)



A kreativitása csak délután kapcsol magasabb fokozatra. Addig kénytelen lesz beérni mások

tanácsaival és a régi módszerekkel. A szerelemben a jól bevált receptek fognak működni, ám sokkal több energiát kell rá áldoznia.

### Szűz (VIII.24.–IX.23.)



A bátorság fontos dolog, ám a diplomatikus fellépés még fontosabb. Ha ezt a két dolgot össze-

hangolja, olyan területen is sikert érhet el, amelyen eddig nem sok esélyt adtak önnek. Óvatosan adja elő a partnerének a tervét.

### Nyilas (XI.23.–XII.21.)



Ha valaki bókol önnek, nem kell túlságosan szerénykednie, de ne legyen túl önhitt se! A leg-

jobb az arany középút. Büszkeség helyett mutassa meg, hogy van önbizalma. A kapcsolatában mondja el nyíltan, mire van szüksége.

### Halak (II.20.–III.20.)



Ne bonyolítsa túlságosan az életét azzal, hogy túlzásba viszi a kezdeményezést. Ha valakinek szüksé-

sége lesz valamire, akkor egészen biztosan önként jelentkeznek. Ha pedig nem, akkor legalább egy ideig nyugodt időszak lesz.

# SZALON

Száz Pál tárcája  
a Szalonban

12–13. oldal



(Shutterstock-illusztráció)

## Trump vs. Európa

**Donald Trump nem viccel: az USA elnöke nem hagyott kétséget afelől, hogy tekintélyelvű, illiberális világrendet épít, amely a hagyományos befolyási övezeteken és más illiberális vezetőkkel kötött megállapodásokon alapul. Ebben a forgatókönyvben az Európai Uniónak egyetlen szerepe van: olyan akadálnak tekintik, amelyet el kell hárítani az útból.**

Európa nem ringathatja magát hiú ábrándokba. Trump ebben a játszmában szükségszerűen felállítja magát az orosz oltáron. Kormányzatának vezető tisztviselői a legutóbbi nyilatkozataikban azt is nyilvánvalóvá tették, hogy mélysegesen megvetik Európát. Tekintve, hogy az Európai Unió legtöbb tagállama elkötelezte magát a hagyományos liberális értékek mellett, nagyobb valószínűséggel tekintik őket ellenfélnek, mint szövetségeseinknek. Trump célja egy tekintélyelvű, illiberális világrend felépítése. Három fő célkitűzése van: saját országán belül lebontani a liberális államot; tranzakciós szövetségeket kialakítani a világ legnagyobb illiberális (vagy ebbe az irányba haladó) rezsimjeivel – Oroszországgal, Indiával, Kínával, Törökországgal és Izraellel –, még akkor is, ha ez az EU marginalizálását jelenti; egy bevehetetlen észak-amerikai erődöt építeni Kanada, Grönland és

a Panama-csatorna elnyelésével. Ezt az erődöt vámokkal védendék, és gazdája képes lenne arra, hogy bárkire és bármikor lecsapjon, anélkül, hogy egyeztetnie kellene a szövetségeseivel. Trump olyan világrendet akar felépíteni, amelyet a nacionalizmus és az erő ural – ezzel visszaállítva azt a status quót, amelyet Európa és Amerika a második világháború után egyszer már elutasított.

### Teddy Roosevelttel karikatúrája

Bár az európaiak számára megdöbbentő lehet Trump megközelítése, van történelmi előképe: mélyen gyökerzik egy amerikai hagyományban, amelyet mára elfelejtettünk. Köztudott, hogy Trump nagy csodálója Theodore Rooseveltnak – csodálatának fókuszában persze a spanyol-amerikai háború „kemény lovasának”, Teddynek a karikatúrájára áll. Azt is tudni lehet, hogy Trump Nobel-békedíjra vágyik, amit

Roosevelt az 1904–1905-ös orosz-japán konfliktus lezárásában játszott szerepéért meg is kapott. De Trump első és legfontosabb célja az amerikai liberális állam felszámolása. Ezt simán megteheti, és közben nem kell a Kongresszus ellenkezésével számolnia – hiszen azt teljes mértékben kézben tartják az elnök személyi kultuszának büvkörébe esett republikánusok. El sem kell mennie odáig, hogy felszámolja a sajtószabadságot: némi tisztogatás, megfélemlítés és zsarolás a nagy médiumok tájékán bőven elegendő. Ami a MAGA projekt második – nemzetközi – pillérét illeti, Trump érti, hogy szuperhatalmi státusza ellenére az Egyesült Államoknak erős partnerekre van szüksége ahhoz, hogy felszámolja

az ENSZ által lehorgonyozott világrendet, és egy illiberális rendre cserélje, ahol az erő engelő a joggal, és ahol az emberi jogok, a nemzetközi egyezmények vagy éppen a klímamegállapodások csak üres szavak. Már ma sem kell különösebben megérteltetnünk a fantáziánkat, hogy elképzeljük, ahogy az Egyesült Államok, Oroszország és Kína leül a tárgyalóasztalhoz, megbeszélik az új rend alapjait, mindegyik meghatározza a maga életterét (lásd: Lebensraum), miközben a többi országot és azok erőforrásait gyalogként kezelik. A Kremlnek például tőkére van szüksége, Trumpnak pedig kritikák ásványi anyagokra és egyéb erőforrásokra, amelyekkel megjutalmazhatja a saját oligarcháit. Az ilyen patrónus-kliens modell mára már ismerős, hi-

szen Oroszországban, Törökországban, Indiában, Magyarországon és más országokban is mélyen meghatározza a rendszert. A legnagyobb akadályt ismét Európa jelenti a maga bosszantó szociális, környezetvédelmi és korrupcióellenes szabályozásaival. És Európa az, amely Trump harmadik célkitűzésének – egy észak-amerikai erőd felépítésének – is az útjában áll. Grönland végül is Dánia félig autonóm területe. Trump céljait tekintve véve Európának fel kell ismernie, hogy egyedül van. Vezetői nyilvánvalóan hiányoznak a Szaúd-Arábia által vezetett, Ukrajna jövőjéről folytatott tárgyalásokról – valószínűleg azért, mert Oroszország ezt követelte, és Trump örömmel beleegyezett.

### Nem kellene rossz jelzések...

Abban, hogy idáig jutottunk, Európát is felelősség terheli. A legtöbb vezető – Emmanuel Macron francia elnök kivételével – régóta nem hajlandó szembenézni az igazsággal, a blokk stratégiai sebezhetőségével. Kaja Kallas, az EU új külügyi és biztonságpolitikai főképviseelője például soha nem értette, miért kell az európai államok csapatainak közös hadgyakorlatokat tartaniuk a NATO keretein kívül. Rendre ugyanazzal érvelt: az autonómia bármiféle demonstrációja felgyorsíthatja az Egyesült Államok szerepvállalásának csökkenését a védelmi szövetségben belül, ezért nem szabad ilyesfajta jelzéseket küldeni. Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke minden témában következetesen az Egyesült Államok iránti tiszteletet hangsúlyozta, még akkor is, amikor mindenki tudta, hogy Joe Biden elnök

kormányza csökkentette az Ukrajnának nyújtott katonai támogatást a herszoni elmentámadást követően. Biden külpolitikai csapata nyilvánvalóan attól tartott, hogy az orosz hadsereg és a front összeomlása taktikai nukleáris fegyverek bevetésére készítené Putyint.

### Mozgósítani – de hogyan?

Mára Amerika egyértelműen magáévá tette az orosz narratívát, ezzel szemben Európa próbál mozgósítani Ukrajna támogatására. A szavakon és a szándéknyilatkozatokon túl azonban óriási nehézségek állnak az útjában. Először is, kevés európai államnak vannak meg ténylegesen az eszközei ahhoz, hogy fegyveres erővel lépjen fel, és a frontvonalhoz legközelebb állók nem akarják kimeríteni egy másik ország területének védelmében az erőiket. Másodszor, az amerikai támogatás megvonása gyakorlatilag lehetetlenné teszi az európai katonai szerepvállalást. Végül: sok európai állam egyszerűen nem lenne hajlandó felvállalni az Egyesült Államokkal való nyílt konfliktus kockázatát, ha az Egyesült Államok ellenezné az európai katonai szerepvállalást. Érdemes megnézni Giorgia Meloni olasz miniszterelnök példáját: miközben továbbra is támogatja Ukrajnát, nem akar huzakodni az USA-val, annál is kevésbé, mert attól tart, hogy az ukrán válság a francia pozícióknak kedvez majd Európában. Még ha sikerülne is valahogy mozgósítani az európai erőket, egyáltalán nem világos, hogyan használnák fel ezeket. Elég nehéz elképzelni, hogyan garantálnák az európai erők az esetleges tűzszünetet. Ennél létszerűbbnek tűnik az a forgatókönyv, hogy európai erők szárazföldi támogatást nyújtanának az ukrán hadseregnek orosz agresszió esetén. De még hosszú időnek kell elteltelnie, mire egy ilyen projekt realitássá válhat. Ma Európa egyedül van és felkészületlen – ez így a lehetséges világok legrosszabbika. Ezzel együtt: nem szabad feladnia.

### Zaki Laïdi

A szerző politológus, a Párizsi Politikai Tanulmányok Intézete (Sciences Po) professzora, az Európai Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseelőjének korábbi különleges tanácsadója



Zelenskij, Trump és J. D. Vance 2025. február 28-án az Ovalis Irodában, a történelmi találkozón, ahol tisztázták, ki mekkora

(Fotó: TASR/AP)

©Project Syndicate

# Kóborlások, pihenőhelyek

Kemény István verses regénye Cervantes Don Quijote című művéhez fordul vissza, abban az értelemben, hogy címszereplője, Lovag Dulcinea Don Quijote szerelmének alakváltozata, azonban míg Cervantesnél Don Quijote éli át kalandok sorozatát, Keménynél Lovag Dulcinea indul útnak, hogy teljesítse küldetését a 20–21. századi kulisszák között, a klímaváltság, a háborúk idején, amikor a szabadság, egyenlőség és testvériség korának vége, és megkérdőjeleződnek olyan objektív igazságok és tudászerkezetek, mint a tudomány, a hagyomány vagy a humanizmus. (Vö. Maczák Orsolya Rita: *A kóborlás, maga a csoda – Interjú Kemény Istvánnal*, Kortárs online 2025. 03. 14.) Dulcinea egyidős a huszonegyedik századdal, az út kezdetén fiatal nő, és lovag: van lova, kerékpárja, úrhajója, páncélja, fegyverhordozója (egy robot), van feladata, lovagi erényei is. A kötet versei (többségében szerepversek és külső nézőpontból rögzített helyzetversek) állapotokat, helyszíneket, idősíkokat, mentális és morális tartalmakat rendeznek egymás mellé. A könyvet „pihenőhelyek” tagolják, amelyek (megállóként, a körültekintés gesztusaként, a kulacsban lévő víz időt strukturáló motívumaként) mintegy lezárják a megelőző ciklust, és restartolják a küldetést, áthelyezve annak hangsúlyait. Továbbá

a kötetet két részre (*Első és Második könyvre*) osztja egy *Előzetes*, a Dulcineáról szóló film trailere, amely a versekből származó, új kontextusba helyezett idézetek összessége. Az első, mintegy mottóként a kétosztatú szerkezetből ki-



**PENGE**

NAGY CSILLA  
kritikai rovata

emelt vers a *Kóborság*, amely az elindulás mozzanatát ragadja meg, és definiálja is a címbe írt fogalmat: „Kóbor fogadó / És kóbor szélmalom / Kóbor lovag az ágyban ott-hon / Teácskát szűröcsöl / Olvasgat gyáván / Hipochondren / Lány kóborol helyette / Rozsdás vasruhában / Kóbor lány Dulcinea / Aldonza Lorenzo / Elhagyja faluját.” (7.) Ami „kóbor”, az az út része: az egykor kóborló lovag, a megálló, a feladat, és maga Dulcinea: a lány kóborsága az elindulással létesül. Önazonossága pedig a tagadással: egyes, Dulcinea maszkjából

megszólaló szövegek önmeghatározásként olvashatóak. Az egymást követő, a szórendváltással hangsúlyátbőli származó, új kontextusba helyezett idézetek összessége. Az első, mintegy mottóként a kétosztatú szerkezetből ki-

megszólaló szövegek önmeghatározásként olvashatóak. Az egymást követő, a szórendváltással hangsúlyátbőli származó, új kontextusba helyezett idézetek összessége. Az első, mintegy mottóként a kétosztatú szerkezetből ki-

megszólaló szövegek önmeghatározásként olvashatóak. Az egymást követő, a szórendváltással hangsúlyátbőli származó, új kontextusba helyezett idézetek összessége. Az első, mintegy mottóként a kétosztatú szerkezetből ki-

megszólaló szövegek önmeghatározásként olvashatóak. Az egymást követő, a szórendváltással hangsúlyátbőli származó, új kontextusba helyezett idézetek összessége. Az első, mintegy mottóként a kétosztatú szerkezetből ki-

megszólaló szövegek önmeghatározásként olvashatóak. Az egymást követő, a szórendváltással hangsúlyátbőli származó, új kontextusba helyezett idézetek összessége. Az első, mintegy mottóként a kétosztatú szerkezetből ki-

megszólaló szövegek önmeghatározásként olvashatóak. Az egymást követő, a szórendváltással hangsúlyátbőli származó, új kontextusba helyezett idézetek összessége. Az első, mintegy mottóként a kétosztatú szerkezetből ki-

jelenet, Budapest, 1944. december című versben pedig a háború eseményeinek leírása felfüggesztődik, mert a szerep (Dulcinea, a cselekvő) és a krónikás maszkja (aki csak lejegyez) fedésbe kerül: „Magamat vittem csapdába / A költészet peremére / Mert ő most az ártatlanok / Segítségére siet / De én itt maradok a szégyenemmel”. (77.) Több olyan vers is van, amely a maszk és a szerep, valamint a szövegben létesülő „krónikás”, szerzői hang feszültségére, azáltal a maszkos köl-

Dulcinea közege nem mechanikus, de a fizikai és digitális világ kódjai átszövődnek a tér- és időszervezésen, ezzel együtt az emberi tevékenységek, teljesítmények leírása is sok esetben a számok, mennyiségek, anyagi minőségek szűrőjén át jelenik meg. *Lovaggá ütése* a fekete lyuk határán történik („De téged nem is látalak ott / Az eseményhorizont mögött / Üss lovaggá / Valahogy máshogy” [14.]); a *Másodsor a pokolban* (34.) és a *Spontán összeverődött tömeg a pokol kapujánál* (118.) a poklot kikapcsolt és visszakapcsolható vezérlőterem, „halott fekete gépek” formájában gondolja el, a *Kvantumság* a kvantummechanika belátásai felé tágitja a kóborlás fogalmát („Aki egyszerre csak egy helyre képzel / A síromat ássa” [68.]), egy ciklus pedig a primszámok köré szerveződik. Kemény István kötelete – a cervantesi hagyományra rájátszva, magyar irodalmi allúziók bevonásával – olyan szövegfolyam, amelyben a kóborlás nem történések sorozata, hanem térszerkezetek, idősíkok, helyzetek és jelentések, beszédmódok váltakozása: a szövegekbe való át-, tovább- és visszalépés az a mozgás, amellyel Lovag Dulcinea útja, küldetése feltérképezhető.



tészet műfaji lehetőségeire kérdez rá (*Önjelölt Cervantes, Rongy* és *Lovag Dulcinea* szereplővé, celebbé válása is ide utalható), de olvasható a kötet a mesterséges intelligencia, illetve általában a technikai, mechanikus működések jelenléte felől is.

Kemény István:  
*Lovag Dulcinea*  
Magvető, 2024, 184 oldal

## SOROZATDARÁLÓ

### Egy gyerek mégis miért tesz ilyet?

**Az év meglepetéssorozatát a britek szállították. A Netflixen debütált *Kamaszok* mindössze négy egyórás epizódból áll, de ennyi idő is bőven elég, hogy többször is sokkolja a nézőjét. Forma és tartalom tökéletes elegye.**

Philip Barantini rendező és Stephen Graham színész-forgatókönyvíró már a *Forrás* pontban tökélyre fejlesztették a vágatlan történetmesélés technikáját. Abban a filmben egy idegösszeomlás szélére került séf és a munkahelye, egy londoni elit étterem estéjének másfél órájába nyerhettünk betekintést, ám a *Kamaszok* című Netflix-minisorozat jóval ambiciózusabb ennél. Nem éri be egyetlen helyszínnel, ráadásul jóval több szereplőt mozgat. Valójában

az élmény olyan, mintha egyetlen négyórás filmet néznénk, amiben összesen akkor látunk egy-egy vágást, amikor elindul az új epizód. Maga a történetmesélés 13 hónapra ível át, ezen az időszakon belül tekinthetünk be négyszer egy-egy órába. A kiindulópontban letartóztatnak egy 13 éves fiút, akit a rendőrségre visznek, hogy kihallgassák, mert egy iskolatársa meggyilkolásával gyanúsítják. A három nappal később játszódó folytatásban a rendőrség ellátogat a fiú iskolájába,



A 13 éves Jamie Millert játszó Owen Cooper és az apa szerepében látható Stephen Graham is hidegrázós alakítást nyújt a sorozatban (Fotó: Netflix)

hogy kikérdezze a tanárait és iskolatársait. Utána bő fél évet ugrunk az időben, amikor a kisserác már egy speciális intézetben ül, és egy pszichológus megy be beszélgetni vele. Végül bő egy évvel vagyunk a letartóztatás után, és belenézhetünk a család életébe, hogy lássuk, miként próbálják túltenni magukat azon, hogy a fiuk gyilkosságot követett el, és ezt a környezetükben mindenki tudja rólok.

A vágás hiánya a *Kamaszok*ban elsősorban arra szolgál, hogy maximálisan bevonódjunk a történetbe, esélyünk se legyen egy kis megnyugvásra. A kamera mindig követ valakit, ha egy szereplő épp passzív válik, akkor rögtön egy másik nyomába ered, így végsősoron a sok kis emberi történetből áll össze egy nagy, ami arról szól, hogy valakit nagyon, de nagyon elrontunk a gyerekeinkkel. A generációs szakadék

akkorává vált, hogy sokszor képtelenek vagyunk normálisan kommunikálni egymással, vagy legalább valamennyire érteni egymást. Az pedig egészen félelmetes felismerés, hogy még az is lehet: szülőként mindent jól csináltunk, a gyerekünk mégis elkövethet valami megmagyarázhatatlan szörnyűséget. A minisorozat nem próbál választ adni, viszont folyamatosan szembesíti a nézőt a kérdéseivel. S valljuk be, szülőként időnként igazi sokkterápia szembesülni a saját tehetetlenségünkkel. Tényleg ismerjük a gyerekeinket, vagy csak szeretjük ebben a hitben ringatni magunkat? Van esélyünk arra, hogy egy nyelvet beszéljünk egy mai kamaszsal? Mit csinálhatnánk másképp? Egyáltalán: mennyire múlik rajtunk? A film egyik kulcsmondata a negyedik epizódban hangzik el, amikor a gyilkos fiú apja szembesül azzal, hogy a kamasz lánya mennyire éretten gondolkodik és kezel egy felnőtt számára is kihívást jelentő helyzetet: hogy lehet az, hogy az egyik gyerekük mindent elrontott, miközben a másik meg mindent jól csinált?

**Tóth Csaba**

## TÁRCA A SZALONBAN

(Fotók: Shutterstock)

Száz Pál

## Kis-keleti daemonologia 9.

## A tűz szelleme

**A** természetben lakozó szellemek tudománya a démonológia külön szakterületét alkotja. A középkor egyházi ideológiától terhes világában az elemektől, vagyis a négy őselem lényeit a gonosz teremtményeknek tartották. Az antik mitológia, ahogy a pogány vallások legtöbbje, ismeri az elemek lényeit, a nimfákat, drüaszokat, szilfideket vagy najádokat. Az európai folklórban nyüzsgönek a gnómok, a sellők, a törpék és a tündérek, elég csak a Grimm testvérek Német mondáit, a kelta vagy akár a szláv népmeséket taláalomra felütni.

Az első, aki kriptotudományos vizsgálatnak vetette alá az elemek szellemeit, Theophrastus Bombastus von Hohenheim volt, vagyis Paracelsus mester. A nimfákról, szilvánokról, pigmeusokról, szalamandrákról és óriásokról írott értekezése már a halála után jelent meg 1566-ban, s nem ismeretek a keletkezésének körülményei. Paracelsus ebben a műben elutasítja azt a tévhitet, hogy az elemektől a gonosztól származnak, és a Teremtés könyvével érvel

amellett, hogy Isten teremtette őket is – noha különböznek tőlünk, emberektől, mivel nincs lelkük. Képletesen szólva azt mondhatjuk, hogy olyanok ők a démoni világban, mint az emberi világban, mint az állatok. Isten ezeket az elemi lényeket a föld kincsei őrzőinek teremtette. A földben végtelenül sok ásványi anyag található. Ezek a hegyek mélyén, tűz hatására keletkeznek, és itt jönnek képbe a szalamandrák – írja a mester.

Paracelsus felől – bár értekezése egy pontján a vulcani nevet javasolja a salamandri helyett a tűz népére – annyit biztosra vehetünk, hogy jól ismerte a bányászfolklórt, a törpökről, gnómokról, tehát a föld népéről, vagy a tűzben élő szalamandrák-ról szóló mendemondákat. Talán éppen a Kis-Keleten találkozott velük, hiszen többször is járt vidékeinken: Felső-Magyarországon, Erdélyben, Pozsonyban. Az utolsó mindentudó, a démonológia nagy zsenije gyakorlati alkimista és orvos volt. A Besztercebánya feletti rézbányákba (Ürvölgy – Špania Dolina – Herrengrund) az ott fakadó vitriolos cement-

víz miatt ment, de a bányászok betegségeit is vizsgálta. A kék vitriolt mestere, Basil Valentine magyar vitriolnak nevezte, s alkimista körökben nagyra értékelték, mivel a transmutatio, a fémek egymásba alakíthatósága bizonyítékának tartották. A természetes transmutatio során a cementvízbe mártott vas lassan rézzé alakul. Ha pedig

a sulphurt olyan tüzes természetű anyagnak, sőt elvnek tartották, amely az életet irányítja. A rejtett vagy titkos tűz olyan minősége az elemeknek, amely révén a természet életjelenségei működnek. A tűz tehát az alkimista Paracelsus számára sokkal nagyobb fontossággal bírt, mint a démonológus Paracelsus számára. Egy

*Olyan minősége az elemeknek, amely révén a természet életjelenségei működnek. A tűz tehát az alkimista Paracelsus számára sokkal nagyobb fontossággal bírt, mint a démonológus Paracelsus számára.*

ez lehetséges, akkor a Bölcsök Kövével, a legmagasabb vitriollal arannyá alakíthatók a fémek. Ma már persze jól ismerjük a réz-szulfát, pontosabban a rézgálicoldat fémekkel való reakcióját, de korunk felrobbantott világában nem értjük már a kozmosz szféráinak titkos korespondenciáit. Hogy a kék vitriol a kén sója, az alkimisták is tudták:

értekezésében írja: „Az első és legfőbb téma, ami ehhez a mesterséghez tartozik, az a tűz, amely mindig egy és ugyanazon tulajdonságban működik, és nem is kaphat életet semmi mástól. (...) Minden tűz, mely rejtve megbújik a titkos dolgokban, életerejét nem másnak köszönheti, mint a Napnak, mely a világ minden dolgait fűti, akár titkos, akár lát-

amelyben a tűz szellemével találkozott. Előbb feltűnik az esthajnal vörösen izzó csillaga, amely egy birodalom bukását okozza. A menekülő Király belefullad az öskáosz vizébe. A gonoszok hadai előzönlik az országot, és tűzzel pusztítják el, lángoló falvak és égő emberek mindenhol. Az égből démonok irtják az embereket, villámokkal sújtva minden elevent. Az ártatlanokat karámokba terelik és tüzes kemencébe vetik, benne a gonoszok aranyát készítik. A mester a kemence tüzeinek magjában meglátta a szalamandrákat, emberi alakban: lángoló ember volt, akin nem fogott a tűz, a sulphur szelleme.

A hagyomány úgy tartja, a mester látomását csak évekkel később értették meg. Prófécia volt ez a mohácsi csatavesztésről, Lajos király haláláról a megáradt Csele-patakban, és a törökvesztről, amely e völgyeket is fenyegette, Vénusz csillaga ugyanis a szultán hatalmát jelentette. De valóban erre vonatkozott a mester próféciája?

A Colloquia Cryptopsychologica tavalyi évfolyamában megjelent cikk mellett érvelt, hogy a mester nem néhány évre, de néhány évszázadra előre jóslta meg az eseményeket. Egész pontosan az 1945-ös év elejének szörnyű eseményeit, amelyeket talán a hely szelleme – vagyis Herrengrund genius locija – nyilatkoztatott ki neki.

Idén nyolcvan éve annak, hogy a németek és a gárdisták Špania Dolina és Staré Hory falvait felégették, hogy bosszút álljanak a partizánokon és az őket segítő falusiakon. A megszállást követően mindennaposá vált tömeggyilkosságok legdémonibb eseménye a közeli Nemecká és Ráztoka mellett működő óriási mészegető kemence beüzemelése és a tűz legsötétebb szellemének megidézése volt. Miután Kremnička mellett az eredetileg tankok ellen ásott árkok tömegsírként megtelek, az SD és a gárdisták egységei a besztercebányai börtönből január folyamán a mészegetőhöz kezdték hordani a foglyokat.

A teherautók közvetlenül a palló előtt álltak meg. A foglyokat a pallón a kemence peremére vezetni, ott letérdeltetni, és tarkón löni úgy, hogy a test a lángokba essen, mintha egy vulkáni kráter szélén állna. Egy töltény per fő elég kell, hogy legyen. Elméletben. A gyakorlatban azonban a pontatlanság miatt számos áldozat a lángok között lelte halálát. A mészegető briliáns ötlet volt, a holttesteket azonnal elhamvasztották, a hamut pedig Kolenó és emberei a Garamba hordták. Semmi nyom nem maradt az áldozatok után. Máig sem tudni egészen pontosan, hány embert, s kiket emésztettek el a kemence lángjai, ugyanis Kremničkával ellen-

tétben Nemeckán nem volt mit exhumálni.

Nyolcvan éve volt annak is, hogy március 18-án a fasiszták felégették a vidék falvait, pontosabban a következőket: Kalište, Baláže, Bully, Špania Dolina, Turecká, Liptovská Osada, Liptovská Lúžna, Motyčky és Richtárová. Paracelsus mester látomása beigazolódni látszott. A tűz szellemével ugyanitt V. S., az ifjú partizán 1945-ben találkozott. Legalábbis ezt bizonyítja a vele készült interjú nyers átirata.

\* \* \*

V. S. a Banská Bystrica feletti vidékéről származott, Richtárovából, az egykori bányásztelepülésről, amely közigazgatásilag Staré Horyhoz tartozott, de egy volt a domb túloldalán megbúvó Špania Dolina telepei közül, mint Piesky vagy Ulanka. Engem a felkelés a Pohronské kaszárnyákban ért, Zvolenban. Én akkor diák voltam a katonai zeneiskolán, trombitás a harmadik gyalogezred mellett, M. ezredes alatt szolgáltunk. Nem szónokolt sokat. Katonák, a felkelés megkezdődött. Mostantól új szabályok vannak: a németekre tüzelünk, a partizánokkal pedig tárgyalunk. S. hadnagy a diákokat meghatározatlan időre hazaküldte. Te mit fogsz csinálni? – kérdezte V. S. osztálytársát, J. G.-t, akivel a legtöbbet cimborált, és aki dobos volt. Elmegyek a felkelők közé a hegyekbe! Te? Haza.

V. S. korábban elmondta, hogy hétévesen, édesapja halála után édesanyja kényszerűségből a ma Banská Bystricához tartozó Radvaň árvaházába adta, innét ment a katonai iskolába. Később az asszony újravezényelt, egy bányász vette el. V. S. nagy örömmel érkezett haza a szülőházába szeretett anyjához és kisöccséhez. De mikor hazaértem, meglepődve láttam, hogy a házban teljes a felfordulás. A ház tele volt partizánokkal. Végül V. S. is beállt közéjük.

Špania Dolina egyik régi tárnájába vezették le kiképezni az új partizánokat. V. S. meglepődött és nagyon megörült, hogy a csapatban cimborájával, J. G.-vel találkozott össze. Odalent gyakorlatoztak a régi bányákban, tizennégy napig képezték ki a 26-os típusú golyószóró használatára. A legtöbbször V. S. és J. G. párban dolgoztak, hol az egyik tüzelt, a másik pedig segéd volt, hol megfordítva. Aztán a robbanóeszközök használata következett, az aknász kiképzés. Megtanították nekünk, hogyan szereljük össze a robbanószerkezetet, egyszerű volt. Gyönyörű robbanások voltak. V. S. és J. G. szinte játékként élte

meg a kiképzést. A robbanás olyan, mint a tűzvész, amely egy pillanat alatt következik be, magyarázta J. G.

1944. október 14-én Turiec-ben vetették be V. S. egységét. Tüzelésre készen vártuk a németek támadását, akik olyan egy óra körül valóban támadni kezdtek. Egyszer csak akna csapódott be. Két lövésünket azonnal meg is ölte. V. S. hallotta, hogy repül az akna, az utolsó pillanatban hasra vetette magát, fejét a karjai közé kapta, a hátizsákja a nyakába csúszott. A repesz így nem a fejembe, hanem az alkaromba fúródott, meg a hátizsákomba. Két halott, négy sebesült. A másik árokból jöttek át a cimboráink, azok vittek

re lőttek, ami csak mozgott. Elhagyni Špania Dolinát. Áttérni a gerillaharcra. Így szólt V. és G. generális parancsa, amelyet akkor adtak ki, amikor Donovalyt feladva hátráltak. A tizenkét sebesült a Jelenská skála alatti erdészházba húzódott meg. A német gépek ekkoriban teleszórták az erdőket röplappal. Aki ezt felmutatja a német őrzőparancsnoknak, hazarendedik. S. kapitány kijelentette, hogy ez hazugság, és ne higgyük el. J. azonban este odasúgta: És ha nem hazugság? Ha megadjuk magunkat, nem fognak bántani. Honnét veszed? Gerillaharc, ez nem jelenthet mást, mint hogy bekerítenek minket, és hajtóvadászatot rendeznek

*M. ezredes alatt szolgáltunk. Nem szónokolt sokat. Katonák, a felkelés megkezdődött. Mostantól új szabályok vannak: a németekre tüzelünk, a partizánokkal pedig tárgyalunk.*

minket valami erdőirtáson át a golyóesőben, mert folyamatosan tüzeltek ránk. Értem J. G. rohant oda, ő vezetett valami vízmóson át, ott nyílt terep volt, megölték. Így végül én vezettem őt, rám támaszkodott. Ha ottmarad, agyonlövök. Meg akart menteni, s végül én mentettem meg őt. Szerencsére nem volt mély a seb, a lövedék csak súrolta. A fedezékben megnéztem. Hirtelen feltúrtem a karomon a ruhát, nagy fájdalom között kihúztam a repeszt. Legyünk vér-

ellenünk. Akarsz egyet? Van még, mondta, és akkor vettem észre, hogy két röplapot eltett a fekhelye alá. Nem kell. Csak ki kell tartanunk, nem látod, keleten felkelt a csillag, ki kell tartani, jönnek a vörössök, felszabadítanak minket. Mire J.: Késő, szorul a hurok. Tudod, hogy a németek mindenre képesek! V. S. és J. G. brigádjának feladata a rombolás volt, mindenáron késleltetni a németek előrenyomulását.

testvérek. És J. sebére szorítottam az alkaromat. Aztán persze elkötöttük, de attól kezdve vértestvérek voltunk. V. S. és J. G. sérülése nem volt komoly, 1944. október 27-én ők is a hegyekbe vonultak vissza. A németek elfoglalták Besztercebányát, és megindult az expanzió. Reggeltől bombázták a környéket, egészen Donovalyig, este a visszavonuló csapatokat lőtték. Rengeteg áldozat és kár volt, összedőltek házak, ordítózás, fejvesztett menekülés, halottak, vér. Ezután jöttek a Messerschmidtek, minden-

Hidakat robbantottunk fel, fákat döntögettünk az útra, és jártunk minden második nap ellenőrizni, hogy a németek nem takarították-e el a civilekkel. A Ružomberok és Banská Bystrica közötti utat kellett védeniük. Liptov felé minden alkalommal tűzharcba keveredtek, mert a németek Ružomberok felől Banská Bystricára szerettek volna jutni.

Egy alkalommal J. szakaszát elküldték élelemért. Nem tudom, mi történt pontosan, mert nekem is csak a többiek mesélték. Staré Hory falvá-

ba mentek, mert úgy hírtelt, hogy Špania Dolinában már ott lehetnek a németek. Elszámították magukat. Tűzharcba keveredtek, csak annyit lehetett tudni, hogy J.-t elfogták a németek. A társa, F., akivel a falu központjába tartott, megmenekült, meglőtték, de nem volt komoly a sérülése, J. azonban ott maradt. Tüzeltek rájuk, hiába védte őket egyikük a golyószóróval hátulról. Pedig el tudott volna futni a házak között, ha kicsit rizikózik, mondta F. És ha agyonlövök? Így megelfogták. Ki tudja, mit csinálnak vele. Borzalmas volt ezt hallani, hisz a pajtásom volt, sőt, a vértestvérem. Örültem, hogy nem esett baja, de félttem is, mert tudtam, hogy a németek mindenre képesek. F. szavai nem hagytak nyugodni. Talán megadta magát? A kétség nem hagyott aludni, felkutattam a fekhelyét, és csak egy röplapot találtam. Elárult minket, elárulta az ügyet, vagy csupán mentette az életét?

Március 18-án fekete nap virradt Staré Hory völgyére. A németek korán reggel benyomultak a Partizán Köztársaságba, porig égették Kalištet. Az embereket agyonlőtték. Betörték Špania Dolinába, felgyújtották a házakat, lőttek mindenkire, gyerekekre, öregekre, még a szoptatós anyákat sem kímélték. Szörnyű volt az egész, a világvége lehet ilyen, mindig azt szoktam mondani. Akiknek sikerült elmene-

teket, de letről, Piesky felől jöttek. Aztán meg a Krčmárka völgye felől, szétszóródtak, leöntötték a házakat, meggyújtották, lángoltak a pajták is, lőttek a civilekre. Az alvégen a házban szidókat bújattak, vagy negyven családot. Szörnyű volt, szörnyű, mondja V. S.

V. S. mostohaapját is agyon akarták löni ott helyben, persze ő is segítette a partizánokat, a halántékához szorította a tiszt a revolvért. Anyám könyörögni kezdett az SS-nek, hogy gyerekeik vannak, az öcsém két éves volt, ott volt a karjában. V. S. mostohaapja túlélte a háborút, a fogságból gyalog jött haza, Linz mellett volt fogolytáborban.

Amikor már jól égett a házunk, az SS az anyámhoz fordult. Téged nem lövünk agyon. Elevenen égetünk meg a gyerekekkel együtt. Belökték őket az égő házba, és rájuk zárták az ajtót. Ha kifutott volna a házból, agyonlövök. A németek vártak, várták a mókát, de senki sem ugrott ki, nem hallottak dörömbölést és a szenvedés sikolyát sem. Szerencsére csak későn vették észre, amikor a nagy hóban a ház végéhez mentek, hogy volt egy hátsó

ajtó is, ami elkerülte a figyelmüket. Az volt a szerencse, hogy anyám nem lélegezte be a füstöt, és nem esett pánikba, így a hátsó ajtón, amely a fűszekrényt átvezetett, el tudott szökni. Élete végéig visszatérő rémálmokban kísértette a tűz szelleme. Baláže felé vonultunk vissza. Sosem felejttem el azt a látványt. Égett az egész falu. Minden ház lángolt, akár a fákla. Az emberek eszüket vesztve menekültek az erdőbe, csak azt vitték magukkal, nyakukban gyerekekkel, amit

*J. hangját hallottam, és amikor odanéztam, egy hatalmas kráter szélén álltam, alattam vakító tűz világított, a közepén pedig J.-t láttam, mintha maga is tűzből lett volna. Majd egy robbanás.*

külniük, a Glezúr dombján keresztül Richtárovára mentek, hogy figyelmeztessék az embereket. A mi egységünk készenlétben volt, a Košút réten voltunk, Špania Dolina és Richtárová között. Két golyószóróval vártuk a néme-

hirtelen magukhoz vettek. Azt kiabálták nekünk, katonák, mentsetek meg, segítsetek, meg akarnak ölni minket, de nekünk teljesíteniük kellett a parancsot. Egy domboldalon vágunk át Kalište felé. Mi lehattunk az első,

akik odamentek. Füstölgő romok mindenütt.

Másnap V. S. egysége Bully felől Liptovská Lužnára ment, majd Liptovská Magurkára. Ekkor már több ezren voltak a menekülők. Hatalmas szélvihar volt, amikor a Chabencecra másztak. A partizánokon kívül vagy ötven menekülő zsidó is volt ott, meg sokan a környező falvakból, rengetegen megfagytak, férfiak, asszonyok gyerekekkel, vén zsidók.

Jasenská dolinába ereszkedtek le a Chabencecra, ahol az erdőgazdaság épületeiben helyezték el a sebesülteket. Tüzeket gyújtottunk, hogy melegedjenek, rettentő hideg volt, mindenki átfagyva, a nedves ruha ráfagyott az emberre, szinte tört. Egyszer csak megjelentek a repülőgépek. Riadó, eloltani a tüzeket, célozzatok a repülőgépekre. Vártuk az ejtőernyősöket, de nem voltak, és nem is lőttek. V. S. máig nem tudja, kinek a gépei lehettek, és mi célból jártak ott. De tüzet gyújtani már nem szabadott.

Majd megfagyunk, egy helyben toporogtunk. Éhezünk. Nem mertünk elaludni, mert

attól féltünk, hogy megfagyunk. Egymást keltegettük. Odakint egy csillag fénylett jeges derengéssel, lehunytam a szemem és elképzelttem, hogy meleget áraszt, hogy izzik, hogy tűz mellett melegedem. Hirtelen kellemes érzés töltött el, és elaludtam. J. hangját hallottam, és amikor odanéztam, egy hatalmas kráter szélén álltam, alattam vakító tűz világított, a közepén pedig J.-t láttam, mintha maga is tűzből lett volna. Majd egy robbanás. Valaki felrészelt álmomból. Ne aludj, különben megfagyasz!

A Nemecká és Ráztoka közötti mészégető áldozatainak pontos számát nem lehet megmondani, és a nevek teljes listáját sem lehet összeállítani. Az egyetlen forrás a besztercebányai börtön nyilvántartása, amely 250 nevet tartalmaz, de sejteni lehet, hogyan vezették ekkoriban. A felkelés huszadik évfordulójára készült kiadvány a későbbi bírósági valóságok alapján kiegészítve négyszáza teszi az áldozatok számát. J. G. neve hiányzik a börtönlistáról éppúgy, mint a nyilvántartásokból. V. S. azt mondja, itt kellett, hogy végezze, Kremnička ekkoriban már nem működött. A foglyul ejtett partizánokat, a rejtőzködő zsidókat, a partizánokat segítők, vagy a gyanúba keveredett és elfogott civileket a mészégető kemencéjébe lőtték bele.



# Barba papa és a nyolcéves rockerek



(A szerző felvétele)

Percre pontosan kiszállítva érkezett a Late-Night Show zárószáma: a Godsmack

KASZÁS DÁVID

**Piros napos parádéra, páratlan partira gyűltünk össze március 26-án, szerdán. A budapesti Barba Negra „vörös színpadán” három amerikai rockegyüttes (Drowning Pool, P.O.D., Godsmack) idézte meg az ezredforduló modern metálszcénáját.**

18.59-kor indult az örület, mely majdnem olyan intenzitással bírt, mint a pesti közlekedési káosz. A Drowning Pool dobosa transzba ejtette a kordonokhoz préselődő korai fecskéket, s ez a fészekaljnyi főszereplő alá az estének úgy, hogy a jegyváltók zöme még be sem esett. A mikrofont sámánbotként forgató frontember sem télenkedett, felütésként a „Sinner” című szerzeményükkel büntetett. Az alig félórányi fellépésbe féltucatnyi fémforgácsolás fért. Egy fel-nem-dolgozással („Rebel Yell”), melyet a szenzációsan át- és megélt „Tear Away” és a dühöngő „Bodies” zárt. Ez előételként is kevésnek bizonyult, ám mire tudatosítottuk, legelől, a sűrűjében álltunk, mégsem haltunk bele e kollektív örületbe, robbantott a P.O.D.! A „Boom”

durrant, a tomboló tömeg dörrent, s ez már majdnem egy igazi metálfesztiválra emlékeztetett. Nem a „fehérharisnya” énekesen múlt, ő belakta a porondot. Dördült, dörrent, detonált. Intonált, kiabált, kántált. Mindezt témérdek tornagyakorlattal megtöltve. S mire eljutottunk a „here in the Southtown...” sor(s)aihoz, már mindannyian a markában voltunk... Patikamérlegesen mérve, percre pontosan (21.00) kiszállítva érkezett a Late-Night Show zárószáma: a Godsmack. Alig átlátszóan el- és megrendezve: babszemnyi

betekintéssel a kulisszák közé, multimédiás lézer- és látványélménnyel, hamisítatlan, színes-szagos, szertelen színházzal. Mindenekelőtt Mix Master Mike (Beastie Boys) kevergetéseivel, a háttérben, az óriáskivetítőn pedig hol lenge léptű lányokkal, hol Betty Booppal. Puhára főzve adtuk meg magunkat a felforralt bevezetőnek, elrajtoltak a „Surrender” című nyitótétel reszelő riffjei. Aztán megszólalt az a karcos torok, az a hang! „Lágyan, durván, kérve, esdve (...) hízelegve, fenyegetve...” Azoknak, akik csaltak, és megles-ték a turné eddigi állomásait, teatrálnak tűnhetett ez az ormótlan orfeum, az igazi vagy műharaggal eladott előadás, noha ezt nem érezhették az énekes-gitáros, Salvatore Paul Erna Jr. fellépésén,

aki szürke szó helyett fényes laggal, lángoló hévvel harangozta be az igen erős rotációt. Alászálló, Fekete Orfeuszként, már-már Metamorfesus minőségében. Itt aztán felvonultatott majdnem mindent: már-már toolosan merész, mély témákat, sajtós gitár- és páros dobszólókat, mi több, -párbajokat, a szünetekben vidám, vodkás szójátékokat...

Több mint másfél óras, piros napos parádét, páratlan partit produkálva. Időutazásra invitálva az egybegyűjtött fémfanokat, melyet egy szokatlan szeánsszal szentelt meg: szellemidézésként előkerült egy, a zenekarral egyidős szerszám is... A felpörgő frontember jó érzékkel szakította meg e tomboló tivornyát, és hívta fel a figyelmet zenésztársainak szerencsétlen sorsára, akikről a nonprofit szervezetként működő The Scars Foundation szárnyai alatt emlékezett meg. Barba papa a tenyeréből etette – olykor közönségesen – a közönséget, és döbbsent meg azon, hogy e színes szintéren nyolcévesek is helyszínelhetnek. Végül arra hívta fel a figyelmet, hogy bár a technológia rohamos léptekkel fejlődik, mégsem tudja leképzeni, megismételni, helyettesíteni köztünk ezt a... Ezt a bizalmi kapcsolatot, ezt a valótlan valamit, amit ő így fogalmazott meg: „Soundtrack to our Lives”. E földindulást elevenen, félig holtan földelve vészeltük át, és botlottunk bele komáromiakba, egy egészen Kölnből ideutazó hódolóba (Sebastian barátunkba), a Hammer World kolumnistájába (és a Ric\$Cast, valamint az Adj egy ötöst! kiöltőjébe). Szellegető Ricsibe, vagy a nulu.hu lelkes működtetőibe... Valamennyien elismerően nyilatkoztak a telt ház as metálmulatságról. ■

**A felpörgő frontember jó érzékkel szakította meg e tomboló tivornyát, és hívta fel a figyelmet zenésztársainak szerencsétlen sorsára, akikről a nonprofit szervezetként működő The Scars Foundation szárnyai alatt emlékezett meg.**



A Drowning Pool alig félórányi fellépésbe féltucatnyi fémforgácsolás fért (A szerző felvétele)

## Plágiummal vádolják a friss Munkácsy-díjas „giccsfestőt”

**Nem csitul a botrány Vészabó Noémi körül, aki nemrég Munkácsy-díjat kapott a minisztertől. Ezután lemondott a teljes Munkácsy-díj-bizottság, amely elismert képzőművészekből állt. A döntés ellen napok óta tiltakozók egy csoportja pedig most összegyűjtött több festményt, amelyeket a művésznő egyszerűen lemásolt. Szerintük emiatt vissza kellene venni tőle a díjat.**

Vészabó Noémi képei az eredetiekkel együtt kerültek fel a Facebookra, ezek alapján sokan plágiummal vádolják őt, felszólítva a Kulturális és Innovációs Minisztériumot a szakma csúcsának számító Munkácsy-díj visszavételére. „Míg a dilettantizmus a laikusok számára nehezen megfogható, és a szakmai minőséget más fogódzó híján megpróbálják valahogy az ízlés felől értelmezni, addig a plágium talán olyasmi, amit a nagyközönség is könnyen megért. Egy díjat nagyon ritkán szoktak visszavenni, és olyankor sem szakmai, színvonalbeli kifogások miatt. Ahhoz olyan súlyú etikai vétség kell, ami már elegendő a méltatlanság kimondásához. Már pedig a lopás ilyen” – írta egy zárt Face-

book-csoportban Nemes Zoltán képzőművész, aki párosította az eredeti alkotásokat Vészabó Noémi képeivel. Sokan megjegyezték ugyanott, hogy a művésznőnek csupán a Munkácsy-díj másolata járna ezért a teljesítményért. Mások

szerint az is elég lenne, ha átneveznék az elismerést Hankó-díjra (Hankó Balázs miniszterrel). A 444.hu már korábban utalt Vészabó Noémi NER-es kötődésére, a díj visszavonásáért pedig még a plágiumvád előtt petíció indult,

amelyben amatőr giccsfestőnek titulálták a díjazottat – ez jelenleg 1682 szignónál tart. Indult egy másik, a művésznőt támogató petíció is, amelyet eddig 197-en írtak alá. Időközben kiderült, hogy két Kossuth-díjas szobrász és egy KDNP-s politikus lobbizott Vészabó Noémi Munkácsy-díjáért, illetve hogy a további hat kitüntetett közül csupán ketten szerepeltek a Munkácsy-díj-bizottság 14 jelöltet tartalmazó listáján.

A plágiumvádakkal kapcsolatban Megyeri János szobrászművész vette védelmébe a művésznőt, aki szerint óvatosan kellene bánni a lopás és a giccs minősítéssel. „Semmi és senki nem tiltja azt, hogy az ember más forrást használva fejlessze a képességeit. A kérdéses festményeket barátoknak, rokonoknak készítette. Vészabó Noémi az én tudomásom szerint nem adott el úgy képet, hogy azt valakiről másolta volna.”

A tiltakozók azonban úgy vélik, a lopás akkor is lopás, ha a lemásolt képet az illető nem értékesíti, csupán közszemlére teszi a saját neve alatt. Sokuk szerint inkább az a baj, hogy maguk az eredeti alkotások is a giccskategóriába tartoznak, azaz pusztán hatáskeltésre törek-szenek, mélyebb mondanivaló nélkül. (juk)



TANYA TANSARINGKAN MUNKÁJA

VÉSZABÓ NOÉMI MÁSOLATA

Egy a sok másolt kép közül (Fotó: Facebook)

# Somorján randevúzik az európai birkózóelit



Hegedűs Réka (pirosban) akció közben

ÁGH ISTVÁN

**SOMORJA. 27 év szünet után ismét Szlovákiában zajlanak kontinensünk legjobbainak szőnyegcsatái.**

A jövő héten (április 7–13.) Somorjára figyelnek a férfias sportág hívei, ugyanis rendhagyó módon nem a fővárosban, hanem a Pozsonyhoz közeli csallóközi városban kerül megrendezésre a felnőttek Európa-bajnoksága, melyen 35 ország legjobbjai mindkét fogásnemben 30 súlycsoportban küzdenek az érmeért. Köztük lesznek az orosz és fehérorosz birkózók, akik azonban a nemzetközi szövetség (UWW) zászlaja alatt versenyeznek, eredményeiket nem számolják bele az országok közötti csapatversenybe. A szervezők előbb a pozsonyi Ondrej Nepela Jégcsarnokot szemelték ki helyszíneként, de

a jégkorongozók playoffja miatt kénytelenek voltak más sportlétesítmény után nézni – akkor még nem sejtették, hogy a helyi Slovan lemarad a rájátszásról. A Billie Jean King-kupa keretében sorra kerülő meccsek miatt pedig a Nemzeti Teniszközpont (NTC) is foglalt lesz a kontinensviadal idején. Maradt tehát a somorjai X-Bionic Sphere sportkomplexum, melynek lovardáját birkózóarénná alakították át az elmúlt napokban.

**1500 néző,  
150 önkéntes**

Az Új Szó a szervezőbizottság alelnökét, Hakszer Rolandot kérdezte az előkészületekről.

**A dunaszerdahelyi  
Görcs Lara  
az 59 kg-osoknál indul**

(Fotók: Facebook)

„Gőzerővel dolgozunk. Minden felétel adott ahhoz, hogy nívós kontinensviadal kerüljön az UWW krónikájába. Három pódiumot, 1500 néző befogadására alkalmas lelátót alakítottunk ki a lovardában. Három szőnyegen zajlanak majd a küzdelmek. A komplexum része a bemelegítőterem, valamint az edzőterem. Sikerült megoldanunk a tévés közvetítésekhez nélkülözhetetlen infrastruktúra kialakítását is. Somorján és három fővárosi szállodában lesznek elszállásolva a versenyzők, az edzők, a szakmai stábok tagjai, a bírók, valamint a díszvendégek. Munkánkat 150

el, kedden, április 8-án kerül sor az ünnepélyes megnyitóra.”

## Magyar névsor

A szakági szövetség alelnöke hoztette, a szlovák válogatott tagjai Besztercebányán és Nyitrán hangoltak az Eb-re. Több dél-szlovákiai versenyző is csatasorba áll. „A férfiak kötöttfogású válogatottját kivétel nélkül a déli járások klubjainak birkózói alkotják. Oláh Olivér és Horváth Denis mondhatni hazai környezetben versenyeznek, ugyanis ők a Somorjai Birkózóklub neveltjei, Sipka Norbert naszvadi, Megály Arnold pedig marcelházi. Asszisztensként a dunaszerdahelyi származású Csóka Krisztián küldi őket csatába. A nők versenyében két dunaszerdahelyi sportoló, nevezetesen Görcs Lara és Hegedűs Réka, valamint a nagymegyeri Molnár Zsuzsanna igyekszik lépést tartani a riválisokkal. A hölgyeknél személyi edzőként a dunaszerdahelyi Vajas József látja el taktikai utasításokkal védenet” – fűzte tovább a gondolatsort a tisztségviselő, aki egyébként a Dunaszerdahelyi Birkózóklub elnöke.

## A SZLOVÁK VÁLOGATOTT

### SZABADFOGÁS

61 kg: Mészáros Róbert  
Martin  
74 kg: Tajmuraz Salkazanov  
79 kg: Achsarbek Gulajev  
86 kg: Samuel Sedlák vagy  
Jermak Kardanov  
92 kg: Boris Makojev  
97 kg: Batyrbek Cakulov  
125 kg: Adam Jakšik

### KÖTÖTTFOGÁS

55 kg: Megály Arnold  
77 kg: Oláh Olivér  
82 kg: Horváth Denis  
87 kg: Sipka Norbert

### NŐK (SZABADFOGÁS)

53 kg: Hegedűs Réka  
59 kg: Görcs Lara  
65 kg: Viktória Földešiová  
68 kg: Michaela Šebóková  
75 kg: Molnár Zsuzsanna

### A verseny programja

■ **Hétfő–kedd–szerda:** szabadfogás  
■ **Szerda–csütörtök:** női birkózás  
■ **Péntek–szombat–vasárnap:** kötöttfogás  
■ **Ünnepélyes megnyitó:** április 8., kedd 16.00

önkéntes segíti. Stábunk naponta ülészik, sajtótájékoztatókat szervezünk. Mindig akad megoldásra váró feladat – mondta lapunknak Hakszer. – Ami a menetrendet illeti, az összes súlycsoport versenyei két napig zajlanak. Az első napon a selejtezők és az elődöntők szerepelnek a műsoron, a másik versenynapon pedig a végleges megmérettetésekre és az éremcsatákra kerül sor. Vasárnap, április 6-án sorolunk. A versenyek hétfőn rajtolnak

## Salkazanov ötödszörre?

Helyénvaló a kérdés: mire számít országos vezetőként, mit remél dunaszerdahelyi funkcionáriusként? „Egy példa a méregerős konkurenciára: négy olyan orosz származású birkózó is benevezett, aki korábban aranyérmet nyert ötkarikás játékon. Egy-két éremmel is beérem. Elsősorban a négyszeres kontinensbajnokunkat, Tajmuraz Salkazanovot favorizálok. A remélt újabb elsőseg nagy feyvertényt jelentene, eddig ugyanis senkinek sem sikerült azonos súlycsoportban zsinórban öt aranyérmet begyűjtenie. A korábbi korosztályos világversenyek győztese, dobogós helyezette, Molnár Zsuzsanna képes lehet a meglepetésre. A mieinket, Görcs Larát és Hegedűs Rékát illetően azt várom, hogy felszabadulttan, elszántan birkózzanak, tudásuk legjavát nyújtsák. Ha így lesz, elégedett leszek. Egyébként célunk a sportág további népszerűsítése. A birkózókluboknak ingyenes belépőt biztosítottunk, hogy a szárnyaikat bontogató tehetségek testközelből figyelhessék példaképeiket, belekóstolhassanak a monstervereny légrétebe. Természetesen a rendezvényen vendéglátásból és sportdiplomáciából is szeretnénk jelesre vizsgálni” – latolgatta az esélyeket, vázolta fel az elvárásokat lapunknak Hakszer Roland. ■

## EREDMÉNYEK

### Labdarúgás

**ANGLIA, 30. forduló:** Chelsea–Tottenham 1:0.

**MOL MAGYAR KUPA, negyeddöntő:** MTK–Fehérvár 4:2. **Az elődöntő párosítása:** FTC–MTK, Paks–ZTE.

**MONACOBET II. LIGA, 20. forduló:** FK Pohronie–Zvolen 0:3 (0:0). G.: Tóth (59.), Onuoha (67.), Hanes (89.). Jv.: Bláha. Sárge lap: Talakov, Hydara, Varga, Cseprakov, ill. Gaško.

### Jégkorong

**NHL:** Montreal–Boston 4:1 – Juraj Slafkovský (M) 0+1, Ottawa–Tampa Bay 2:1, Columbus–Colorado 3:7, Dallas–Nashville 5:1, St. Louis–Pittsburgh 5:4 h. u., Utah–Los Angeles 2:4, Calgary–Anaheim 4:1, Vegas–Winnipeg 0:4, San Jose–Edmonton 2:3.

**TIPOS EXTRALIGA, elődöntő, 2. mérkőzés:** Košice–Zvolen 3:2 (1:1, 2:1, 0:0) – az egyik fél 4 győzelméig tartó sorozat állása 2:0.

### Kosárlabda

**NBA:** Philadelphia–Milwaukee 113:126, Washington–Orlando 97:109, Brooklyn–Minnesota 90:105, Miami–Memphis 108:110, Toronto–Portland 103:112, LA Lakers–Golden State 116:123.

### Kézilabda

**FÉRFI BL, a negyeddöntőbe jutásért, visszavágó:** PSG–Szeged 25:35 (11:17) – továbbjutott: a Szeged, 65:56-os összesítéssel.

### Tenisz

**ATP, Bukarest, negyeddöntő:** Fucsovics M. (magyar)–O’Connell (ausztrál) 6:0, 6:4.

### Sportfogadás

**KENO – csütörtök:** 3, 6, 14, 16, 26, 30, 32, 36, 37, 43, 44, 49, 52, 58, 60, 67, 68, 72, 75, 77. Keno Plusz-szám: 30.

**KENO JOKER – csütörtök:** 141984. Nyeremények – 1., 2. és 3. díj: nincs nyertes; 4. díj: 40 euró (9), 5. díj: 4,00 euró (93), 6. díj: 1,00 euró (781).

## Rekordok maratonja Pozsonyban

Vasárnap 9 órai kezdettel huszadik alkalommal rendezik meg a pozsonyi ČSOB maratont.

A mezőny szokás szerint az Eurovea bevásárlóközpont elől rajtol, és az elmúlt évekhez képest egy minimálisan megváltoztatott pályán fut végig a fővárosban. A szervezők már korábban hatalmas érdeklődésről és telt házról számoltak be. Gyorsan nyilvánvalóvá vált az is, hogy az idei kiírás rekordrészvétel születik. Hivatalosan majdnem 17 ezren neveztek, miközben az eddigi rekord a tavalyi 12 642 induló volt. Közel háromezer külföldi is kipróbálja magát a távon, amelynek pályacsúcsa 2 óra 17 perc és 18 másodperc.

A ČSOB maratonton nem hiányzik majd a szlovák futók között csúcstartó Eva Seidlová sem – a 76 éves rimaszombati nő pályafutása 529. maratonjára készül. A hétvége programja nemcsak a 42 kilométeres távból áll, szombaton reggel 9-től fokozatosan az 5 km-s reggeli futás, a Pozsonyi Mérföld (1,6 km), a gyerekeknek szóló távok és a minimaraton (4,2 km) is szerepel a műsorban, vasárnap pedig a maratonnal együtt a félmaraton mezőnye is elrajtol, ráadásul mindkét távon váltóban is zajlik a verseny. (MTI, TASR)

## Éremre hajt a nagymegyeri Molnár Zsuzsanna

**Molnár Zsuzsanna, a nagymegyeri birkózóklub kiválósága kadettként kontinensbajnok lett, juniorként Eb-ézüstérmet szerzett, juniorként a nők mezőnyében birkózva bronzérmes lett a belgrádi Világkupán.**

**NAGYMEGYER.** A sokszoros országos bajnok, rangos nemzetközi erőpróbák győztese a jövő héten Somorján első alkalommal csatázik felnőttként Európa-bajnokságon. Az előző évekhez képest tavaly keveset volt rivaldafényben. „Sérülések hátráltattak a felkészü-

lésben, a versenyzésben. Keresztszalag-szakadással bajlódtam, műtöttek. A felépülés időigényes feladat, de már harcképes állapotban vagyok. Először lesz olyan világversenyem, ahol barátaim, ismerőseim a lelátóról buzdíthatnak, ami pluszmotivációt adhat a nehéznek ígérkező szőnyegcsatákhoz. Csehországban és Franciaországban készültem a kontinensviadalra, melyen mindent megteszek annak érdekében, hogy újabb éremmel gyarapítsam gyűjteményemet” – nyilatkozta lapunknak a megmérettetést megelőző napokban a csallóközi sportoló. (ái)



# Odahaza folytatódhat a DAC jó sorozata

LENCSES ZOLTÁN

**DUNASZERDAHELY.** A DAC labdarúgócsapata a Zólyombrézóiakat fogadja ma (15.30) a Niké Liga felsőházi rájátszásában.

**AZ** elmúlt hetekben – a dunaszerdahelyi szurkolók nagy öröme – éles volt a kontraszt a DAC őszi és tavaszi teljesítménye között. Bár múlt hétfőn a sárga-kékek az utolsó percben csúsztak le a győzelemről Kassán, és az is tény, hogy nem a legjobb formájukat hozták, de a döntetlennel tovább nyújtották idei veretlenségi sorozatukat.

## Ramadan szárnyal

A Csallóközben az eddigi néhány tavaszi forduló alatt új sztár született, talán kissé meglepő módon egy olyan játékos személyében, aki már harmadik évét tölti a klubnál. Ammar Ramadan egy gólképtelen, játék tekintetében is gyenge őszi szezon után hétről hétre a hátán viszi csapatot, már nyolc gólnál és három gólpassznál jár a hét tavaszi fordulóban.

Nem érdemtelenül került a figyelem középpontjába a 24 éves szíriai légiós: a héten nagyinterjút közölt vele a Šport napilap és a Hazai pályán című DAC-műsornak is ő volt a vendége. Ramadan a Šport cikkében nagyon pozitívan nyilatkozott Adrian Guľa és Branislav Fodrek vezetőedzőkről, a kettejük között tevékenykedő Xisco Munozról viszont nem először hangoztatta cseppet sem pozitív véleményét. „Xiscóval kész katasztrófa volt. Bárkitől kikaptunk hazai pályán, nem volt önbizalmunk, a szurkolók eltűntek a stadionból. Amikor távozott, mindenkinek meg akartam mutatni – és főleg neki –, hogy nagyon hibázott velem kapcsolatban, hogy igazságtalan volt és hogy megpróbálta tönkretenni a bennem rejlő potenciált” – mondta az emléke-



Ammar Ramadan góljaira és jó egyéni megoldásaira ezúttal is szüksége lesz a DAC-nak

(Fotó: Somogyi Tibor)

„Itt mi vagyunk az urak, ezt tavasszal eddig sikeresen megmutattuk, és ugyanígy akarjuk folytatni.”

zetesen rossz őszi szezon produkáló spanyol edzőről. Ramadanak nem ez volt az egyetlen súlyos állítása Munozzal kapcsolatban, azt is elmondta, hogy bár voltak olyan játékosok, akik megértették az edzőt, de az öltöző nyolcvan százaléka az ellentétes oldalon állt.

## Otthon a DAC az úr

Munoz helyett tavasszal már Fodrek céltudatosabb és energikusabb futballját élvezhetik a dunaszerdahelyi szurkolók. A Podbrezová ellen természetesen győzelmet vár mindenki – a vasgyáriak egyelőre a felsőházi rájátszás leggyengébb csapatának tűnnek, és általában nem győzni járnak a MOL Arénába, ahol 12 meccsen eddig csak két

döntetlent értek el a tíz vereség mellett. Ősszel is a DAC nyert 3:0-ra, míg Zólyombrézón 0:0-s döntetlen született. „A zsolnaiakhoz hasonlóan nyílt sisakos focit játszanak, amit mi szeretünk. Többet kockáztatnak, de mi is támadunk, szóval nyitott meccsre számítok sok góllal. Bízom benne, hogy a szezon hátralevő hazai mérkőzéseit megnyerjük. Itt mi vagyunk az urak, ezt tavasszal eddig sikeresen megmutattuk, és ugyanígy akarjuk folytatni” – mondta Ramadan a Hazai pályán című műsorban.

A DAC meccskeretéből kimarad az eltiltott Herc és Yapi, Csinger Márk viszont felépült és visszatér. A mérkőzés játékvezetője Valent, a VAR kezelője Kišš Bálint lesz. A találkozó a Voyo élőben közvetíti. ■

## FOCIMENÜ

**NBI, 29. forduló – szombat, 14.30:** Kecskemét–Győr; **17.00:** Paks–Nyíregyháza; **19.30:** Debrecen–Diósgyőr. **Vasárnap, 14.00:** Fehérvár–Zalaegerszeg; **16.30:** Puskás Akadémia–MTK; **19.00:** Ferencváros–Újpest.

1. Puskás Ak.	25	16	3	6	42:26	51
2. Ferencváros	25	13	8	4	41:25	47
3. Paks	25	13	6	6	54:38	45
4. MTK	25	12	4	9	44:34	40
5. Győr	25	9	7	7	35:30	36
6. Diósgyőr	25	9	9	7	35:30	36
7. Újpest	25	7	10	8	28:34	31
8. Fehérvár	25	8	6	11	32:36	30
9. ZTE	25	6	8	11	29:35	26
10. Nyíregyháza	25	6	6	13	24:39	24
11. Debrecen	25	6	5	14	38:48	23
12. Kecskemét	25	4	8	13	25:44	20

**NIKÉ LIGA, felsőház, 4. forduló – szombat, 15.30:** DAC–Podbrezová (Jv.: Valent); **18.00:** Žilina–Slovan (Marhefka). **Vasárnap, 15.30:** Košice–Trnava (Očenáš).

1. Slovan	25	17	5	3	55:29	56
2. Žilina	25	14	7	4	47:25	49
3. Trnava	25	12	10	3	38:23	46
4. DAC	25	9	10	6	38:26	37
5. Košice	25	8	9	8	36:30	33
6. Podbrezová	25	7	10	8	32:23	31

**Alsóház, 4. forduló – szombat, 15.30:** Trenčín–Komárno (Ruc), Skalica–Michalovce (Glova). **Vasárnap, 15.30:** Ružomberok–Banská Bystrica (Kráľovič).

7. Michalovce	25	8	9	8	33:38	33
8. Komárno	25	8	4	13	27:40	28
9. Trenčín	25	5	11	9	28:40	26
10. Skalica	25	6	7	12	26:38	25
11. Ružomberok	25	6	5	14	26:44	23
12. B. Bystrica	25	4	5	16	25:45	17

**MONACOBET II. LIGA, 20. forduló – április 4., szombat, 16.00:** Humenné–St. Lubovňa (Dzivjak), Pov. Bystrica–Prešov (Malárik), Lipt. Mikuláš–Petržalka (Libiak). **Vasárnap, 10.30:** Šamorín–Púchov (Čiernik), Žilina B–Zl. Moravce (Chromý), Slovan B–Malženice (Sučka).

1. Prešov	19	14	3	2	36:13	45
2. L. Mikuláš	19	11	5	3	35:20	38
3. Zl. Moravce	19	11	4	4	28:13	37
4. P. Bystrica	19	9	4	6	32:28	31
5. Petržalka	19	8	4	7	22:17	28
6. Malženice	19	8	2	9	25:26	26
7. Žilina B	19	8	2	9	26:28	26
8. Slovan B	19	8	1	10	25:27	25
9. Šamorín	19	8	1	10	24:31	25
10. FK Pohronie	20	7	3	10	28:40	24
11. Púchov	19	6	5	8	27:28	23
12. Zvolen	20	6	4	10	20:33	22
13. St. Lubovňa	19	3	5	11	17:23	14
14. Humenné	19	3	5	11	14:32	14

## AKTUÁLIS

► Távozik az angol bajnoki címvédő Manchester Citytől Kevin De Bruyne, az együttes belga válogatott futballistája.

► Csütörtökön, 74 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt Sterbinszky Amália, Dániában élő, olimpiai bronz- és világbajnoki ezüstérmes, BEK-győztes kézilabdázó, az évszázad legjobb magyar női játékosa.

# A türelem dönthet a KFC mérkőzésén

ELEK ZOLTÁN

**A Niké Liga alsóházi rájátszásának 4. fordulójában a komáromi KFC az AS Trenčín otthonában lép pályára ma 15.30-tól.**

A csapatok alapszakaszban játszott mérkőzésein egy-egy gól döntött. Februárban Trencsénben 1:0-ra a hazaiak, tavaly szeptemberben Aranyosmaróton 2:1-re a lila-fehérek győztek. Utóbbi találkozón az a Patrik Voleský lőtte a komáromiak mindkét gólját, aki krónikus sérülése miatt csak meg-megvillanni tudott az ősz folyamán, télen pedig klubot is váltott. A másik jelentős különbség, hogy a KFC győzelme alkalmával még Ilija Sztolica irányította az AS-t, a Csák Máté vára alatt rendezett találkozón viszont már Ivan Galád ült a kispadon.

A statisztikák többsége arra enged következtetni, hogy kiegyenlített lesz a szombati összecsapás. Mindkét csapat 40 gólt kapott az eddigi 25 forduló alatt, a KFC erre 27-et, a Trenčín 28-at lőtt. Ahol jelentős a különbség, az a lesek száma. A trencsényi támadók indultak túl korán a legtöbbször (50) az idény során, míg a komáromiak az utolsók ebben a rangsor-

ban, náluk mindössze 23 a lesek száma. Így Špiriakéknak kell majd jobban odafigyelniük a helyezkedésre.

A kapusokat tekintve 2025-ben Andrija Katic és Filip Dlubáč is megszilárdította a helyét a kezdőben. Előbbi 3-szor, utóbbi 5-ször zárt kapott gól nélkül egy mérkőzést. A KFC kapusedzőjét, Novota Jánost arról kérdeztük, hogyan is készülnek a hálóőrök a bajnokikra.

„Ahogy máskor, most is elsősorban a tipikus meccsszituációkat videóztuk ki az ellenfél-



(Fotó: Jozef Bedej)

Filip Dlubáč teljesen rendbe jött

től. A góljaik mellett a támadásépítésekre, a rögzített szituációkra, illetve persze a büntetőkra is figyelünk, és ezekre van építve a heti munka. Attól függően, hogy a távoli lövések, a beadások vagy a középben visszapasszolt

labdák jelenthetnek veszélyt, alakítjuk ki az edzésprogramot, próbáljuk lemodellezni az ellenfél leggyakrabban használt játékelemeit. Természetesen megfigyeltük az ellenfél kapusát is, fontos lehet, hogy a beadásoknál hogyan is helyezkedik, vagy esetleg, hogy melyik lábbal ügyesebb, melyikre érdemesebb terelni a labdát a letámadásoknál. Persze mérkőzés közben a támadójátékosoknak sokszor nincs idejük, hogy ezt végiggondolják, de a rögzített helyzeteknél hasznos lehet az előzetes munka” – avatta be lapunkat a Duna-partiak műhelytitkaiba a szakember. Novotától megtudtuk azt is, hogy a két fordulóval ezelőtt, a beszerceiek ellen egy erős ütés után ápolásra szoruló Dlubáč már teljesen rendben van. A lila-fehérek kapusa zökkenőmentesen végezte a heti gyakorlatokat, és semmi nem akadályozza, hogy megőrizze egyre javuló formáját. A kiállítás miatt eltiltott Špalek viszont biztosan nem áll Radványi Miklós vezetőedző rendelkezésére.

„A Trenčín nagyon jó képességű csapat, az idegenlégiósai is képzetek. Ha csapatként jól fogunk működni, akkor legalább egy pontot el fogunk tudni hozni tőlük, ha pedig hárommal indulnánk haza, az fantasztikus lenne. Biztos vagyok benne, hogy egyik csapat sem fog fejevesztve támadni, inkább a kivárára alapozhatnak ők is és mi is” – tekintett előre a KFC mellett a válogatottnál is dolgozó kapusedző.

A találkozón, melyet a Voyo platformjain követhetnek élőben, Marián Ruc fújja majd a sípot.

## Krétán a szlovákok

Június 6-án Görögországgal játszik felkészülési mérkőzést a szlovák labdarúgó-válogatott.

A Szlovák Labdarúgó-szövetség hivatalos közleménye szerint a mérkőzésre Krétán, Iráklio város 28 ezer férőhelyes stadionjában kerül sor. A szlovák nemzeti csapat története során harmadszor lép pályára Görögországban, 2000-ben 2:0-ra győzött, 2013-ban pedig 1:0-ra kikapott. A szlovák szövetség egyelőre nem jelentette be a második júniusi felkészülési találkozó helyszínét és ellenfelét. A magyarok június 6-án Svédországot fogadják, négy nappal később Azerbajdzsánba utaznak. (z)





lemmel és egy döntetlennel záró, harmadik helyet megszerző nagykaposiak a két döntetlent elérő királyhelmeceket előzték meg. A táblázat végén pedig a Zemplínska Teplica együttese végzett.

### Fél éve kezdtek

A tárkányiak csapatvezetője, Jáger Adrián így értékelt lapunknak: „Nagyon jó és számunkra nagyon hasznos tornán vettünk részt. Ahhoz képest, hogy mindössze fél éve vagyunk együtt, mindjárt kiváló csapatokkal mérkőzhettünk meg. Jól teljesítettünk, s természetesen nagyon sajnáljuk az elvesztett büntetőpárbajt. Gratulálunk a győztesnek, megérdemelten lettek elsők. Külön öröm számunkra, hogy mindössze csak egy gólt kaptunk a torna folyamán, amiért külön köszönet illeti kapusunkat,

### TORNATÉNYEK

- 1. forduló:** Tárkány–Királyhelmece 4:0, Kuzmice–Nagykapos 4:0.
- 2. forduló:** Zemplínska Teplica–Tárkány 0:3, Kuzmice–Királyhelmece 3:0.
- 3. forduló:** Zemp. Teplica–Kuzmice 0:4, Nagykapos–Királyhelmece 1:1.
- 4. forduló:** Tárkány–Kuzmice 1:1, Zemp. Teplica–Nagykapos 0:1.
- 5. forduló:** Tárkány–Nagykapos 1:0, Zemp. Teplica–Királyhelmece 0:0.

#### A torna végeredménye:

1. Kuzmice 10 pont (12:1)
2. U10 Tárkány 10 (9:1)
3. Nagykapos 4
4. Királyhelmece 2
5. Zemp. Teplica 1.

**Díjazottak – a legjobb kapus:** Petrik Nikolasz (Tárkány), **a legjobb mezőnyjátékos:** Tamara Matašová (Kuzmice); **a legjobb góllövő:** Daniel Szólóssy (5 gól, Kuzmice).

**A csapatok három legjobb játékosa – Tárkány:** Váradi László, Jabrik Martin, Luis Wilhem; **Nagykapos:** Matúš Oliver, Babiak Patrik, Mižička Alex; **Királyhelmece:** Kovács Ákos, Borisza Leon, Fetyko Dominik.

# A tárkányiak megelőzték a teremtornán a nagykaposiakat és a királyhelmeceket

PANKOVICS MIKLÓS

**KIRÁLYHELMEC.** Csak rosszabb gólaránya miatt lett második a tárkányiak csapata az U9-es korosztály számára rendezett teremlabdarúgó-tornán.

A Töketerbesi Területi Labdarúgó-szövetség által 4. alkalommal meghirdetett szezonzáró hazaiak mellett Kuzmice, Nagykapos, Tárkány (U10) és Zemplínska Teplica együttesei kerültek szembe egymással a sporteseménynek otthont adó, királyhelmecei Buzánsz-



ky Jenő Sportarénában. Az 1x15 perces tartó párharcok során a végső győzelemért játszó két csap-



pat, Kuzmice és Tárkány a 4. fordulóban találkoztak, s összecsapásuk csak a rendes játékidőt követően (1:1), büntetőpárbajban dőlt el, amelyben a kuzmiceiek voltak az eredményesebbek. Az egy győze-

Petrik Nikolaszt, aki nem véletlenül kapta meg a legjobb hálóőrnek járó különdíjat. Veretlenül szereztük meg a második helyet. Bízunk a jó folytatásban.”

### Ketten hiányoztak

A királyhelmeceik edzője, Bánycski Kornél lapunknak elmondta, két alapemberük betegség miatt kiesett a kilencfős keretből: „Ennek ellenére nem vallottunk szégyent. Igazi kezdők még a gyerekek, de látok bennük fantáziát és akaratot, ami biztató előjelként mutatkozik. Ha még jobban összehajolnak, szép eredményeket érhetnek el.”

A korosztályos torna tárgyi jutalmait Geri Ádám, az élvonalbeli kassai klub igazgatója, valamint a területi fociszövetség ajánlotta fel.

### HÍRKOSÁR

#### Asztalitenisz

**5. LIGA, Töketerbes, 12. forduló:** Kráľovský Chlmec C–Čierna nad Tisou B 15:3, pontszerzők: Szakszon Oszkár 4, Hajdu Attila, Kalapos József 3-3, Szabó Ferdinánd 2, Füstös András 1, Hajdu–Kalapos, Szabó–Szakszon, ill. Kovács János 2, Sarlósi István 1; Pribeník B–Junior Čaňa 11:7, perbenyiki pontszerzők: Haminda Tibor 3, Tóth Péter, Lengyel Gábor, ifj. Filep Zoltán 2-2, Haminda–ifj. Filep Zoltán 4:14, királyhelmecei pontszerzők: Zdíbák Kristóf, Sipos Roland 2-2.

**13. forduló:** Vojčice C–Kr. Chlmec C 16:2, Füstös, Kalapos 1-1; Čerhov–Kr. Chlmec B 10:8, Zdíbák, Trosko Miklós 3-3, Sikora Bence 1, Varkonda–Zdíbák; Hraň–Pribeník B 13:5, Tóth András 2, Tóth P., Haminda 1-1, Tóth A.–Haminda; Junior Čaňa–Čierna n/T. B 11:7, Kovács J., Kocsi Pál, Sarlósi 2-2, Jozef Tokarčík 1.

**Az állás:** 1. Hraň 39 pont, 2. Vojčice 32, 3. Kr. Chlmec B 31... 5. Pribeník 24... 7. Kr. Chlmec C 17, 8. Čierna n/T. 13. (pan)

### FOCI MENETREND

#### Területi bajnokságok

**GALÁNTA, IDŐSEBB DIÁKOK (U15), IV. LIGA, 14. forduló – vasárnap, 13.00:** Velká Mača–Matúškovo (Forgáč), Váhovce–Soporňa (Salát), Jelka–Dolné Saliby (lapzártáig nem jelölték a játékvezetőt), Košúty–Pusté Úľany (Potúček), Abrahám/Hoste–Velké Úľany (Matajs).

**IV. LIGA, FIATALABB DIÁKOK (U13), 14. forduló – szombat, 13.00:** Pata–Trstice, Jelka–Vínohrady nad Váhom; **14.30:** Dolná Streda–Sládkovičovo. Szabadnapos: Pusté Sady. **KEZDŐK (U11), 20. forduló – szombat, 10.30:** Váhovce–Pusté Úľany. **Vasárnap, 10.30:** Trstice–Abrahám/Hoste; **11.00:** Soporňa–Tešedíkovo, Dolná Streda–Pata, Velké Úľany–Čierny Brod, Vínohrady nad Váhom–Dolné Saliby, Jelka–Matúškovo.

**KEZDŐK (U9), 14. forduló – szombat, 10.30:** Dolná Streda–Pata; 13.00: Žihárec–Váhovce. **Vasárnap, 9.30:** Velké Úľany–Velká Mača. Szabadnapos: Dolné Saliby.

**NYITRA–VÁGSÉLLE–ARANYOSMÁRÓT, Hurban Trade VII. LIGA, 20. forduló – szom-**

**bat, 16.00:** Rišňovce–Horný Ohaj (Černý – Alekšince). **Vasárnap, 15.30:** Janíkovce–Rumanová (Gál), Žitavany–Jelenec (Vajzer), Močenok–Čechynce (Mikle), Sľažany–Mojmírovce (Darnadi), Výchapy–Opatovce–Velký Cetín (K. Palkovič), Čakajovce–Ivanka pri Nitre (Tvrđý), Vinodol–Dolné Obdokovce (Domasta).

**TAJBI SPORT VIII. LIGA, A CSOPORT, 20. forduló – szombat, 15.30:** Veča–Svätoplukovo (Korec), Pohranice–Golianovo (Horčičák). **Vasárnap, 10.30:** Šurianky–Nové Sady (Macho); **15.30:** AC Nitra B–Lužianky (Kováčik), Velký Lapáš–Cabaj–Čápor (Sásik), Jarok–Dolné Štitáre (T. Palkovič), Hájske–Trnovec nad Váhom (E. Fábry).

**TAJBI SPORT VIII. LIGA, B CSOPORT, 20. forduló – szombat, 15.30:** Obyce–Beladice (Schwarz). **Vasárnap, 10.30:** Dyčka–Martin nad Žitavou (Mikušová); **11.00:** Neverice–Velčice (Nagy); **15.30:** Machulince–Žitavce (Korím), Tesárske Mlyňany–Hostovce (Londák), Hostie–Ladice (Rosina).

**ÉRSEKÚJVÁR, VII. HUMMEL LIGA, 17. forduló – szombat, 15.30:** Komoča–Mojzesovo

(Labai). **Vasárnap, 15.30:** Úľany nad Žitavou–Vlkas (Farkas), Trávnica–Maňa (Szabo), Hul–Štúrovo B (Nađová), Dolný Ohaj–Mužla (Remeň), Čechy–Černík (Sklenár). Szabadnapos: Michal nad Žitavou.

**VIII. HUMMEL LIGA, 20. forduló – szombat, 15.30:** Zemné–Jasová (Török), Obid–Dedinka (Farkas). **Vasárnap, 15.30:** Barďoňovo–Kamenný Most (Smreček), Dominik Nové Zámky–Strekov (Pintér), Kamenica nad Hronom–Radava (Török), Bruty–Biňa (Labai). Szabadnapos: Kolta.

**LÉVA, VII. LIGA, 18. forduló – szombat, 15.30:** Kálná nad Hronom–Nová Dedina, Rybník–Vyškovce nad Ipľm, Jur nad Hronom–Hontianska Vrbica. **Vasárnap, 15.30:** Čajkov–Horné Semerovce, Tekovské Lužany–Nový Tekov, Beša–Hronské Kľačany. Szabadnapos: Horné Turovce.

**VIII. LIGA (II. OSZTÁLY), 18. forduló – vasárnap, 15.30:** Plášťovce–Lok, Mýtne Ludany–Plavé Vozokany, Velké Turovce–Ket, Bory–Kalinčikovo, Žemberovce–Čata, Farná–Ipeľský Sokolec. Szabadnapos: Ipeľský Úľany.

**LOSONC, VII. LIGA, 16. forduló – szombat, 15.30:** Uhorské–Cinobaňa, Panické Dravce–Stará Halič, Buzitka B–Podrečany. **Vasárnap, 15.30:** Mýtne–Tomášovce, Biskupice–Santorio Láža, Kokava nad Rimavicou–Ruziná, Divín–Hrňárske Zalužany.

**ROZSNYÓ, VII. LIGA, 12. forduló – szombat, 15.30:** Dlhá Ves–Betliar (Uharček), Rakovnica–Dlhá Lúka (Rási). **Vasárnap, 15.30:** Lipovník–Rožňavské Bystré (Gyenes J.), Drnava–Dobšiná (Galík), Hrhov–Vyšná Slaná (Lórinč), Slavošovce–Rožňava B/Rudná (Šimčák).

**KASSAVIDÉK, VII. LIGA, 2. forduló – vasárnap, 10.30:** Zdoba–Košické Oľšany; **15.30:** Haniska–Paňovce, Blažice–Svinica, Nová Polhora–Turňa nad Bodvou, KAC Jednota Košice–Tatran Jasov.

**NAGYMIHÁLY, VII. LIGA, 16. forduló – vasárnap, 12.30:** Pozdišovce–Záhor (Mazár); **15.30:** Žbince–Tibava (Pittroff), Iňačovce–Poruba pod Vihorlatom (Kaffan), Kapušské Kľačany–Malčice (L. Mirda), Tušice TNV–Hatalov Kolesár, Pusté Čemerné–Bracovce (Tudja). Szabadnapos: Krásnovce. (ái)

### ADÁSVÉTEL

■ **AKCIÓ!** Kemény tűzifa.  
Tel.: 0915 985 922. DPR250206

■ Vizes, nedves falak megszüntetése olcsón.  
Tel.: 0911 256 085. DPR250189

### VEGYES

■ Lapostető-szigetelés.  
Tel.: 0911 288 868. DPR240874

■ Helyi tetőfedő, ács, munkát vállalunk, tetőfelújítást, saját anyaggal is, számlával, garanciával, akció: cserepelem 37 €, cserép 49 €/anyag és munkadíj egyben, kontakt@miestnyokryvac.sk Tel.: 0918 105 629. József, Gábor. DPR250201

■ Tetőmunkák, tetőpléhek, tetőcserepek akciós áron – megegyezés szerint.  
Tel.: 0948 848 820. DPR240876

## ADJA FEL NÁLUNK APRÓHIRDETÉSÉT!

Megteheti telefonon: Kis Szilvia 0918 865 748  
vagy e-mailben: silvia.kis@ujszo.com





## NAPTÁR

Április  
5

## - NÉVNAP

**Szombat: Vince**  
Latin eredetű név.  
Jelentése győzelem.

**Vasárnap: Bíborka**  
Magyar eredetű név.  
Jelentése bíbor.

## - ESEMÉNYEK

80 éve, április 5-én Kassán közzétették a csehszlovák kormány első programját, amelyben a magyar kisebbséget kollektíve felelőssé tették Csehszlovákia felbomlásáért.

1992-ben, április 6-án Szarajevó ostromával megkezdődött a boszniai háború.

## - MAI ÉVFORDULÓINK

95 éve, április 5-én született Czár János játékkészítő, fafaragó, a népművészet mestere.

1941-ben, április 5-én született Tar Sándor József Attila-díjas író, szociográfus.

1948-ban, április 6-án született Grendel Lajos Kossuth-díjas szlovákiai magyar író.

55 éve, április 6-án született Babinszky Csilla Munkácsy Mihály-díjas festő, grafikus.

15 éve, április 5-én hunyt el Kiss Roóz Ilona kétszeres Munkácsy Mihály-díjas keramikus.

1937-ben, április 6-án hunyt el Juhász Gyula költő, újságíró.

## - NAPI VICC

Az orvos találkozik régi betegével, és barátságosan üdvözl:

– Á, hogy vagyunk, hogy vagyunk?  
– Megmondom, doktor úr – feleli a beteg –, ha nem kér túl sokat!

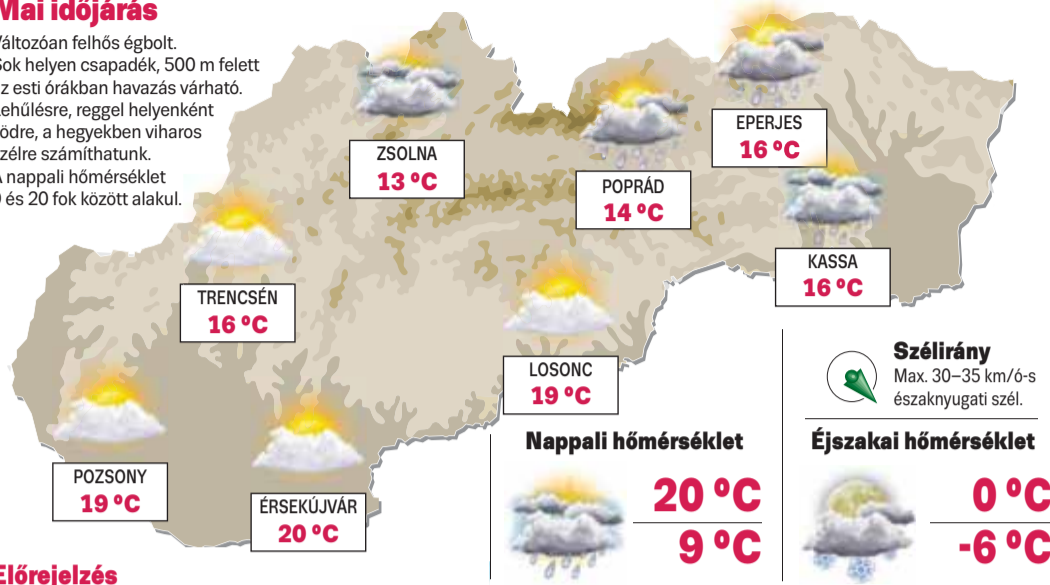
## - ORVOSMETEOROLÓGIA

Hidegfront hatás érvényesül. Ízületi és reumás fájdalmak jelentkezhetnek.

2

## Mai időjárás

Változóan felhős égbolt. Sok helyen csapadék, 500 m felett az esti órákban havazás várható. Lehűlésre, reggel helyenként ködre, a hegyekben viharos szélre számíthatunk. A nappali hőmérséklet 9 és 20 fok között alakul.



## Előrejelzés

## Szombat

Gyúgy	19 °C
Dunaszerdahely	19 °C
Komárom	20 °C
Ógyalla	20 °C
Léva	19 °C
Nagymihály	14 °C
Nagyroce	16 °C

Rozsnyó	17 °C
Szenc	19 °C
Csorbató	5 °C
Párkány	20 °C
Nagyszombat	18 °C
Losonc	19 °C
Töketerebes	17 °C

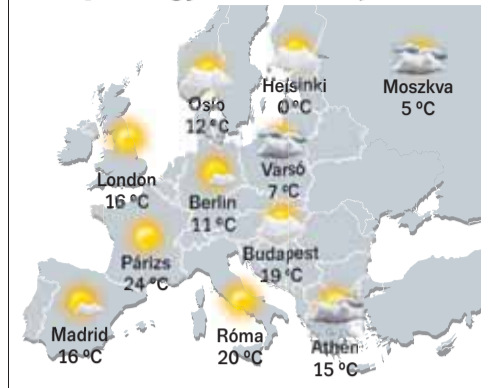
## Vasárnap

Borús idő, sok helyen havazás várható.	8 °C	-8 °C
Pozsony	7 °C	
Érsekújvár	7 °C	
Losonc	8 °C	
Kassa	4 °C	

## Hétfő

Enyhén felhős égbolt, északon havazás várható.	8 °C	-4 °C
Pozsony	8 °C	
Érsekújvár	8 °C	
Losonc	8 °C	
Kassa	7 °C	

## Európai nagyvárosok időjárása



## Vízállás

<b>Duna</b>	
Pozsony – 340 cm	Medve – 205 cm
Komárom – 230 cm	Párkány – 170 cm
<b>Bodrog</b>	
Bodrogszerdahely – 370 cm	

# Digitális tiszteletadás és zöldtemetkezés Kínában

2010 óta több mint 6300 zöldtemetést valósítottak meg a térségben

(Fotó: Fortune)

## MTI-HÍRÖSSZEFOGLALÓ

**SANGHAJ.** Digitális megoldások és környezetbarát temetkezési formák is kiegészítik ma már a halottak napját Kínában, amely idén április 4-ére esik – derül ki a kínai sajtóban idézett friss példákából, amelyek a temetkezési hatóságoktól származnak.

Peking külvárosától északra, a Ming-dinasztia tizenhárom császári mauzóleumáról elnevezett Sisanling településen köztemetők szolgálják az emlékezés helyszíneit a „Verőfény Ünnepe”. Az ottani hatóságok a WeChat platformon „felhőemlékhely” néven indítottak számítógépes megemlékezési programot, amely lehetővé teszi, hogy az emberek online emlékezzenek meg elhunyt hozzátartozóikról. A felhasználók fényképeket és videókat tölthetnek fel, digitális emlékalbumokat hozhatnak létre, sőt mesterséges intelligencia által generált avatárok révén is megőrizhetik az emlékeket.

A szolgáltatással a fizikai sírokkal összekötött „digitális sírköveket” is kínálnak, QR-kódos azonosítókon keresztül biztosítva a hozzáférést. A platformot eddig több mint 100 ezren használták, és több mint 20 ezer virtuális sírkő jött létre. A környezetbarát temetkezési formákra példa a Ninghszia-Huj Autonóm Terület fővárosában működő temető, amely vízben oldódó írószert kínál a gyászolóknak, hogy környezetbarát módon küldhessenek üzenetet elhunyt szeretteiknek. Idén emellett hat biológiailag lebomló urnát helyeztek el a temető parkosított zöldfelületén, és 2010 óta több mint 6300 zöldtemetést valósítottak meg a térségben. ■

“A szolgáltatással a fizikai sírokkal összekötött „digitális sírköveket” is kínálnak, QR-kódos azonosítókon keresztül biztosítva a hozzáférést.

## Halálos viharok tomboltak az USA-ban

Többen meghaltak viharokban az Egyesült Államok középső részén a héten, számos tornádó is pusztított.

**ARKANSAS.** Az eddigi összesítések szerint legkevesebb hat halálos áldozatot szedett az ítéletidő Tennessee, Missouri és Indiana államokban. A beszámolók szerint Arkansas államban több lakóház teljesen megsemmisült. Az egyik forgószél 8 kilométeres ma-



gasságba emelte fel a magával ragadott törmelékét. A viharjelző szolgálat 90 millió ember lakóhelyére adott ki figyelmeztetést veszélyes időjárási körülmények miatt, az országos meteorológiai szolgálat pedig a hétfőig szóló, részben villámáradásokra vonatkozó riasztást jelentette meg. A térségben egyes helyeken rekordmennyiségű csapadékra számítanak, néhány nap alatt mintegy 300 milliméternyi eső formájában. (MTI)

ÚJSZÓ  
szlovákiai magyar napilap

ujszo.com  
facebook.com/ujszo

Levél cím: DUEL – PRESS, s.r.o., Új Szó szerkesztősége, P. O. BOX 222, 830 00 Bratislava 3  
E-mail: ujszo@ujszo.com  
Szerkesztőség: Bajkalská 19/B, 821 01 Bratislava  
Terjesztési panaszbejelentés: 0905 384 933, predplatne@newsandmedia.sk  
Főszerkesztő: Nyerges Csaba Titkárság: 02/32153313  
Szerkesztő-helyettes: Sidó H. Zoltán  
Szerkesztők: Demecs Péter – Belpolitika, Károly Zsolt – Régió, B. Szentgáli Anikó – Vélemény, Mellár Dávid – Panoráma, Kultúra, Mislav Edit – Iskola Utca, Pihenő, Orosky Tamás – Sport Ziadja a Duel – Press Kft., Bajkalská 19/B, 821 01 Bratislava  
IČO: 35 722 517 Z Úgyvezető igazgató: Michal Teplica

Hirdetési osztály: +421/918 865 748, e-mail: reklama@ujszo.com  
Marketing: Mierka Dóra, tel.: +421 903 241 317, e-mail: dora.mierkova@duelpress.sk  
Nyomja a PETIT PRESS, Bratislava Z Belföldi megrendelések: minden postahivatalban, postai kézbesítéssel, a News and Media Holdingnál: 0905 384 933, predplatne@newsandmedia.sk  
Külföldi megrendelések: Slovenská pošta, a. s. Stredisko preplatného tlače, Uzbecká 4., P. O. BOX 164, 820 14 Bratislava Z Terjesztő: a Szlovák Posta Rt. és a Mediaprint Kapa Rt.  
Z Az újságküldemény feladását engedélyezte: RPP Bratislava Pošta 12. Index: 48271 Z Engedélyszám: 5/2. ISSN 1335-7050 Z Nyilvántartási szám: EV 110/08 Z Minden szerzői jog fenntartva. Az írások, fotók és grafikonok terjesztése, beleértve azok elektronikus formáját, csak a kiadó írásos jóváhagyásával lehetséges. Kéziratokat nem ösztönöz meg és nem küldünk vissza.

Z Az elhelyezett fizetett politikai hirdetések nem tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét.  
Z Az Új Szó a lapok eladott példányszámát ellenőrző ABC SR tagja, az ellenőrzés eredménye a www.abc.sk honlapon található. Z Copyright DUEL – PRESS KFT. A szerzői jogokkal a kiadó rendelkezik. A kiadó fenntartja magának az ÚJSZÓ megjelenéssel ellátott írások terjesztésének jogát, és a szerzői jogi törvény (33. § 1a és d cikkely) értelmében kizárólag ő jogosult engedélyezni a szövegek nyilvános terjesztését. Z A sajtófigyelést a kiadó megbízásából a Newton Media, a Monitora és a Slovakia Online végzi. Z Lapunk megjelenését a Kisebbségi Kulturális Alap támogatja. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.